

Vládní návrh

ZÁKON

ze dne ... 2022,

kterým se mění zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

Čl. I

Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění zákona č. 184/1991 Sb., zákona č. 338/1992 Sb., zákona č. 48/1994 Sb., zákona č. 305/1997 Sb., zákona č. 149/1998 Sb., zákona č. 185/2001 Sb., zákona č. 274/2001 Sb., zákona č. 320/2002 Sb., zákona č. 229/2003 Sb., zákona č. 270/2007 Sb., zákona č. 281/2009 Sb., zákona č. 348/2009 Sb., zákona č. 183/2010 Sb., zákona č. 30/2011 Sb., zákona č. 300/2011 Sb., zákona č. 329/2011 Sb., zákona č. 458/2011 Sb., zákona č. 142/2012 Sb., zákona č. 174/2012 Sb., zákona č. 266/2015 Sb., zákona č. 170/2017 Sb., zákona č. 278/2019 Sb., zákona č. 543/2020 Sb., zákona č. 609/2020 Sb., zákona č. 261/2021 Sb. a zákona č. 363/2021 Sb., se mění takto:

1. V § 2 se doplňuje odstavec 5, který zní:
„(5) Poplatkovým obdobím poplatku ze psů je kalendářní rok.“.
2. V nadpisu § 3 se slovo „**Subjekt**“ nahrazuje slovem „**Poplatník**“.
3. V § 3a odst. 2 se na konci textu písmene b) doplňují slova „, s výjimkou lázeňské léčebně rehabilitační péče“.
4. V nadpisech § 10e a 10i se slovo „**Subjekt**“ nahrazuje slovem „**Poplatník**“.
5. § 11 včetně nadpisu zní:

„§ 11

Stanovení poplatku

(1) Správce poplatku vyměří poplatek poplatkovému subjektu jeho předepsáním do evidence poplatků ve správné výši bez vydání rozhodnutí, je-li splněna případná ohlašovací povinnost a nemá-li pochybnost o jeho výši, a to ke dni jeho

- a) splatnosti, pokud je k tomuto dni zcela zaplacen nebo odveden, nebo
- b) opožděného zaplacení nebo odvedení, pokud je k tomuto dni zcela zaplacen nebo odveden, aniž by dosud vydal rozhodnutí o vyměření poplatku.

(2) Správce poplatku vždy vyměří poplatkovému subjektu poplatek rozhodnutím, pokud

- a) nejsou splněny podmínky pro jeho vyměření předepsáním do evidence poplatků podle odstavce 1,
- b) jde o poplatek za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci, u něhož obec zvolila v obecně závazné vyhlášce dílčí základ podle § 10k odst. 1 písm. a) nebo b), nebo
- c) je proti poplatkovému subjektu vedeno insolvenční řízení, a to za poplatkové období podle § 11d odst. 1 nebo 3.

(3) Správce poplatku doměří poplatkovému subjektu poplatek rozhodnutím, pokud je původním rozhodnutím vyměřen v nesprávné výši. Doměřit poplatek lze na základě vyhledávací nebo kontrolní činnosti správce poplatku. Opakovaně doměřit poplatek lze pouze tehdy, pokud

- a) správce poplatku zjistí nové skutečnosti nebo důkazy, které nemohly být bez zavinění správce poplatku uplatněny v předcházejícím řízení a které zakládají pochybnosti o správnosti, průkaznosti nebo úplnosti dosud stanoveného poplatku, a to pouze v rozsahu, který odpovídá nově zjištěným skutečnostem nebo důkazům, nebo
- b) poplatkový subjekt učiní úkon, kterým mění své dosavadní ohlášení, pokud nové skutečnosti vyplývající ze změny ohlášení nemohly být bez zavinění poplatkového subjektu uplatněny v předcházejícím řízení, a to pouze v rozsahu, který odpovídá změně ohlášení.

(4) Poplatek lze vyměřit také hromadným předpisným seznamem.“.

6. Za § 11 se vkládají nové § 11a až 11d, které včetně nadpisů znějí:

„§ 11a

Žádost o vyměření poplatku rozhodnutím

(1) Poplatkový subjekt je oprávněn ve lhůtě pro stanovení poplatku požádat správce poplatku o vyměření poplatku rozhodnutím.

(2) Pokud je již poplatek vyměřen dříve vydaným rozhodnutím, není žádost podle odstavce 1 přípustná.

(3) Lhůta pro stanovení poplatku se prodlužuje o 1 rok, pokud v posledních 12 měsících před uplynutím dosavadní lhůty pro stanovení poplatku došlo k podání žádosti podle odstavce 1.

(4) Správce poplatku na žádost podle odstavce 1 vyměří poplatkovému subjektu poplatek rozhodnutím, a to nejdříve po uplynutí poplatkového období. V jeho odůvodnění se vypořádá s případnými důvody uvedenými v žádosti. K dřívějšímu vyměření poplatku předepsáním do evidence poplatků se nepřihlíží. Na poplatek se v takovém případě hledí, jako by nebyl vyměřen.

(5) Odstavce 3 a 4 se nepoužijí, pokud je žádost nepřipustná.

§ 11b

Společná ustanovení pro stanovení poplatku

(1) Poplatkovým subjektem je pro účely tohoto zákona

- a) poplatník poplatku, nebo

b) plátce poplatku, pokud jde o poplatek odváděný plátcem poplatku.

(2) Poplatek stanovený rozhodnutím správce poplatku je splatný ve lhůtě 30 dnů ode dne oznámení tohoto rozhodnutí. Tato lhůta splatnosti je s výjimkou případu, kdy je poplatek vyměřován podle § 11 odst. 2 písm. b), náhradní lhůtou splatnosti.

(3) Poplatek vyměřený rozhodnutím podle § 11a odst. 4, které je vydáno přede dnem splatnosti poplatku podle obecně závazné vyhlášky, je splatný v den splatnosti poplatku podle obecně závazné vyhlášky.

(4) Lhůta pro stanovení poplatku, jehož poplatkovým obdobím je kalendářní rok, počne běžet prvním dnem bezprostředně následujícím po skončení poplatkového období.

§ 11c

Zvýšení poplatku

(1) Správce poplatku může poplatkovému subjektu stanovit zvýšení poplatku jako následek za pozdní úhradu poplatku nebo jeho části, a to až do výše dvojnásobku rozdílu mezi částkou poplatku, která má být zaplacená nebo odvedena, a částkou zaplacenou nebo odvedenou do původního dne splatnosti poplatku. Zvýšení poplatku je příslušenstvím poplatku sledujícím jeho osud.

(2) Poplatkovému subjektu, který zaplatí nebo odvede poplatek ve správné výši opožděně, aniž by dosud bylo vydáno rozhodnutí o vyměření poplatku, může správce poplatku stanovit zvýšení poplatku do 1 roku ode dne opožděného zaplacení nebo odvedení tohoto poplatku, nejpozději však do uplynutí lhůty pro stanovení poplatku.

(3) Dojde-li k doměření poplatku, správce poplatku může stanovit novou výši zvýšení poplatku.

(4) Zvýšení poplatku stanoví správce poplatku poplatkovému subjektu platebním výměrem nebo hromadným předpisným seznamem.

(5) Zvýšení poplatku je splatné ve lhůtě 30 dnů ode dne oznámení rozhodnutí o zvýšení poplatku.

(6) Penále a úroky podle daňového řádu se neuplatní.

§ 11d

Vztah k insolvenčnímu řízení

(1) Pokud nejsou do dne účinnosti rozhodnutí o úpadku splněny podmínky pro vyměření poplatku předepsáním do evidence poplatků podle § 11 odst. 1, skončí poplatkové období, v němž nastávají účinky rozhodnutí o úpadku poplatkového subjektu, posledním dnem kalendářního měsíce, ve kterém nastávají účinky tohoto rozhodnutí.

(2) Poplatkové období začínající prvním dnem kalendářního měsíce následujícího po kalendářním měsíci, v němž nastávají účinky rozhodnutí o úpadku poplatkového subjektu, skončí posledním dnem kalendářního roku, ve kterém nastávají účinky rozhodnutí o úpadku.

(3) Pokud je insolvenčnímu soudu předložena konečná zpráva a do dne jejího předložení nejsou splněny podmínky pro vyměření poplatku předepsáním do evidence poplatků podle § 11 odst. 1, skončí poplatkové období posledním dnem kalendářního měsíce bezprostředně předcházejícího kalendářnímu měsíci, ve kterém je tato zpráva předložena.

(4) Poplatkové období začínající prvním dnem kalendářního měsíce, ve kterém je předložena insolvenčnímu soudu konečná zpráva, skončí posledním dnem kalendářního roku, ve kterém je předložena konečná zpráva.

(5) Odstavce 1 až 4 se použijí pouze v případě poplatku, jehož poplatkovým obdobím je kalendářní rok.“.

7. V § 12 odst. 2 se slovo „vyměří“ nahrazuje slovem „stanoví“.
8. V § 12 se na konci odstavce 2 doplňuje věta „Právní moc dosavadních rozhodnutí o stanovení poplatku poplatníkovi není jeho stanovení zákonnému zástupci nebo opatrovníkovi poplatníka na překážku.“.
9. V § 14 odst. 2 se na konci textu písmene c) doplňují slova „, nejde-li o poplatek za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci, u něhož obec zvolila v obecně závazné vyhlášce dílčí základ podle § 10k odst. 1 písm. a) nebo b)“.
10. V § 14a odst. 1 se slova „Poplatník nebo plátce poplatku“ nahrazují slovy „Poplatkový subjekt“ a věta poslední se zrušuje.
11. V § 14a odst. 2 úvodní části ustanovení se slova „poplatník nebo plátce“ nahrazují slovy „poplatkový subjekt“.
12. V § 14a odst. 2 písm. b) se slova „poplatníka nebo plátce“ nahrazují slovy „poplatkového subjektu“.
13. V § 14a odst. 3 se slova „Poplatník nebo plátce“ nahrazují slovy „Poplatkový subjekt“.
14. V § 14a odst. 4 se slova „poplatník nebo plátce“ nahrazují slovy „poplatkový subjekt“.
15. V § 14a odst. 6 se za slovo „poplatník“ vkládají slova „, který je poplatkovým subjektem,“.

Čl. II

Přechodné ustanovení

Pro poplatkové povinnosti u místních poplatků, jakož i pro práva a povinnosti s nimi související, vzniklé přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se použije zákon č. 565/1990 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona.

Čl. III

Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. ledna 2024.

Důvodová zpráva

I. Obecná část

1 Zhodnocení platného právního stavu

Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o místních poplatcích“), je právním předpisem upravujícím oblast místních poplatků, které může obec v rámci své samostatné působnosti zavést na svém území obecně závaznou vyhláškou. Místní poplatky jsou jedním ze zdrojů příjmů obce, a proto lze právní úpravu těchto peněžitých plnění považovat za významnou součást práva na samosprávu zakotveného v čl. 100 Ústavy, jehož součástí je i fiskální autonomie obce. I z tohoto důvodu je rozhodnutí o tom, který místní poplatek bude zaveden, zcela na uvážení dané obce.

1.1 Stanovení místních poplatků

V oblasti stanovování místních poplatků obsahuje zákon o místních poplatcích zvláštní právní úpravu vůči daňovému řádu ve vztahu k vyměření poplatku. Místní poplatky, které jsou poplatníkem zaplacený nebo plátcem poplatku odvedeny včas a ve správné výši, se standardně nevyměřují, ale jsou pouze předepisovány do evidence poplatků. K vyměření místních poplatků platebním výměrem nebo hromadným předpisným seznamem dochází zásadně pouze v případě, není-li tento poplatek zaplacen poplatníkem včas nebo ve správné výši. Z daného vyplývá, že místní poplatek se musí vyměřovat i v případě, kdy jej poplatník zaplatí opožděně. Podle stávající právní úpravy je tedy nutné vyměřovat místní poplatek rozhodnutím i v případech, kdy je již zaplacen.

Výjimkou z tohoto pravidla je poplatek za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci v případě, kdy obec v obecně závazné vyhlášce určí jako základ dílčího poplatku hmotnost nebo objem odloženého komunálního odpadu. Tento místní poplatek je vyměřován platebním výměrem nebo hromadným předpisným seznamem vždy, protože poplatkový subjekt nemá k dispozici informace, na základě kterých by mohl daný poplatek sám zaplatit ve správné výši. Stávající právní úprava, která předepisuje vyměření místního poplatku pouze v určitých případech, vyvolává řadu pochyb o tom, zda je či není v konkrétním případě vedeno nalézací řízení, resp. do jaké míry se konkrétní úkony správce poplatku projeví v nalézací rovině správy místních poplatků.

Pro případy, kdy je místní poplatek vyměřován platebním výměrem nebo hromadným předpisným seznamem z důvodu, že nebyl zaplacen nebo odveden včas nebo ve správné výši, zákon o místních poplatcích speciálně nestanoví náhradní lhůtu splatnosti.

Podle usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 24. června 2014, č. j. 2Afs 68/2012-34, publikovaného pod č. 3096/2014 Sb. NSS, má dále poplatkový subjekt právo požadovat vydání platebního výměru, pokud nejpozději v poslední den lhůty, ve které byl povinen splnit ohlašovací povinnost podle § 14 zákona o místních poplatcích, sdělil kvalifikovaným způsobem své pochybnosti a současně požádal o vydání platebního výměru, přestože místní poplatek ve stanovené lhůtě včas a ve správné výši uhradil. Tento dodatečný důvod pro vyměření místního poplatku není doposud zakotven v platné právní úpravě. Zákon o místních poplatcích tak výslovně nezakotvuje právo poplatkového subjektu požádat o vyměření místního poplatku rozhodnutím v případech, kdy správce poplatku ze zákona místní poplatek rozhodnutím nevyměřuje.

Subsidiárně se při správě místních poplatků postupuje podle zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „daňový řád“), protože zákon o místních poplatcích další podrobnosti nalézacího řízení sám neupravuje a protože z hlediska daňového řádu lze místní poplatky podřadit pod pojem daň. Zákon o místních poplatcích se nevymezuje proti možnosti doměřovat místní poplatky, která plyne z obecné právní úpravy podle daňového řádu. Protože není doměření místních poplatků výslovně vyloučeno, lze i podle stávající právní úpravy vyměřené místní poplatky po dobu běhu lhůty pro stanovení poplatku doměřovat.

Nezaplacení místního poplatku nebo jeho části poplatníkem včas, nebo neodvedení místního poplatku nebo jeho části plátcem poplatku včas, může mít za následek zvýšení poplatku či jeho části až na trojnásobek. Právní úpravu způsobu jeho stanovení je nutno upřesnit.

1.2 Vztah k insolvenčnímu řízení

Zákon o místních poplatcích neobsahuje zvláštní právní úpravu ve vztahu k insolvenčnímu řízení podle zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „insolvenční zákon“). Subsidiárně se tak použijí ustanovení daňového řádu, která však nejsou v plné míře použitelná pro oblast místních poplatků, protože předpokládají podávání daňového tvrzení, na základě kterého se stanoví daň za část zdaňovacího období tak, aby mohla být související daňová pohledávka přihlášena v insolvenčním řízení.

Pokud je zjištěn úpadek poplatkového subjektu, nemá podle stávající právní úpravy správce poplatku možnost vyměřit místní poplatek za část poplatkového období v případě, kdy poplatkovým obdobím je kalendářní rok, což vytváří problémy při správě daného poplatku. To se týká poplatku ze psů a obou poplatků za komunální odpad.

Dochází k časovému odstupu mezi dnem, kdy nastaly účinky rozhodnutí o úpadku, a dnem, kdy může být po uplynutí ročního poplatkového období místní poplatek vyměřen. Tento časový odstup vede zpravidla ke zmeškání dvouměsíční lhůty pro přihlášení pohledávky v insolvenčním řízení podle § 136 odst. 2 písm. d) insolvenčního zákona.

Navíc se výše místního poplatku může v průběhu poplatkového období měnit v návaznosti na změny v poplatkové povinnosti, zejména zánik poplatkové povinnosti a změny v předmětu poplatkové povinnosti (množství vyprodukovaného odpadu, počet držných psů, změna bydliště, změna pobytu, atd.) V okamžiku přihlašování pohledávky tak není možné určit její výši, pokud má pokrývat celé poplatkové období.

V neposlední řadě pohledávka s ročním poplatkovým obdobím vzniká již na počátku poplatkového období, tedy zpravidla před rozhodnutím o úpadku, a proto podle § 242 odst. 1 daňového řádu *a contrario* není pohledávkou za majetkovou podstatou.

1.3 Lhůta pro stanovení poplatku u místních poplatků, jejichž poplatkovým obdobím je kalendářní rok

Stávající znění zákona o místních poplatcích neobsahuje speciální právní úpravu lhůty pro stanovení poplatku pro místní poplatky, jejichž poplatkovým obdobím je kalendářní rok (poplatek ze psů a oba poplatky za komunální odpad). V případě těchto místních poplatků obce v obecně závazné vyhlášce zpravidla určují den splatnosti již v průběhu poplatkového období, což vede k tomu, že lhůta pro stanovení místního poplatku začne běžet dříve, než skončí poplatkové období.

2 Odůvodnění hlavních principů navrhované právní úpravy

2.1 Stanovení místních poplatků

Navrhuje se, aby v případě, kdy je místní poplatek zaplacen nebo odveden ve správné výši a včas (popřípadě do vydání rozhodnutí o vyměření místního poplatku) a současně je splněna ohlašovací povinnost, nebyla-li pro daný místní poplatek obecně závaznou vyhláškou obce vyloučena, postupoval správce poplatku tak, že vyměří místní poplatek předepsáním do evidence poplatků bez vydání rozhodnutí. Při této zjednodušené formě vyměření správce poplatku neodůvodňuje předepsanou výši místního poplatku a ani poplatkovému subjektu neoznamuje výsledek vyměření.

Výše uvedený zjednodušený postup vyměření místního poplatku se nepoužije u poplatku za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci v případě, kdy obec v obecně závazné vyhlášce určí jako základ dílčího poplatku hmotnost nebo objem odloženého komunálního odpadu. Tento místní poplatek vyměřuje správce poplatku vždy rozhodnutím, kterým je platební výměr nebo hromadný předpisný seznam, neboť poplatkový subjekt v případě tohoto místního poplatku nemá předem dostatek informací k tomu, aby jej mohl zaplatit ve správné výši.

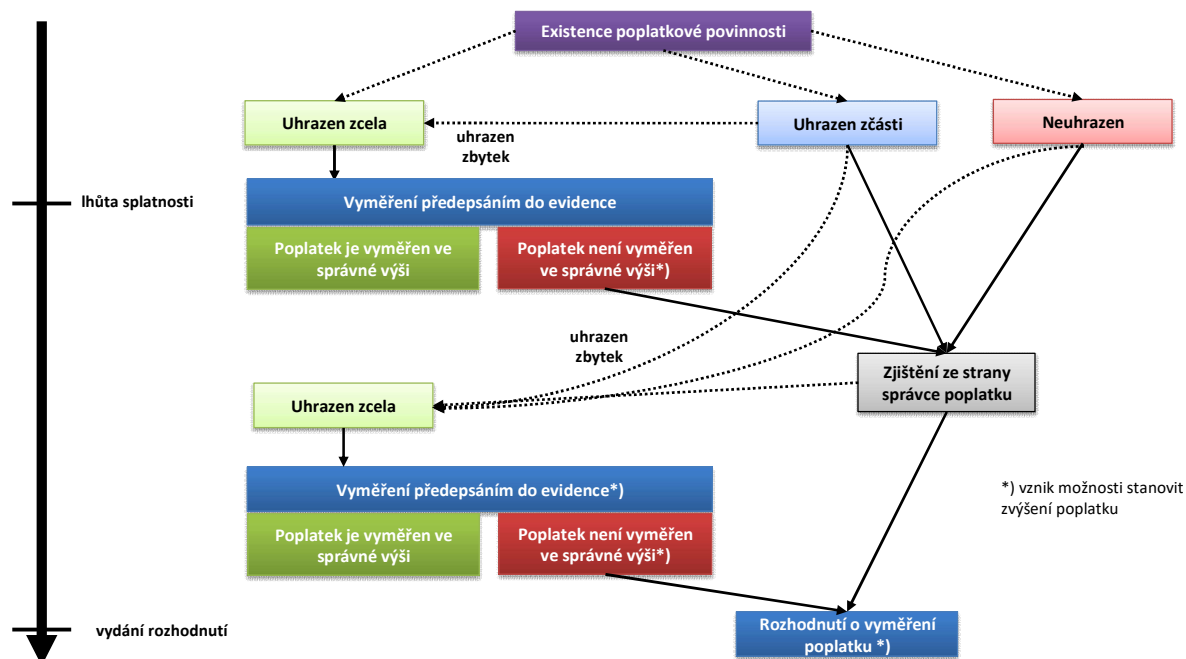
Navrhované postupy zohledňují stávající praxi správců poplatku a jejich cílem je pouze výslovně upravit již fungující, jednoduchý a administrativně nenáročný model. Zároveň dojde k odstranění právní nejistoty jak na straně správce poplatku, tak i na straně poplatkového subjektu, zda se v konkrétním případě činěné úkony správce poplatku projeví v nalézací rovině správy daného místního poplatku.

Navrhuje se výslovně stanovit podmínky, při jejichž splnění správce poplatku vyměří místní poplatek rozhodnutím vždy. Navrhovaná právní úprava upravuje vyměření místního poplatku rozhodnutím ve třech případech. Prvním případem je nesplnění podmínek pro vyměření místního poplatku předepsáním do evidence poplatků bez vydání rozhodnutí.

Oproti stávajícímu stavu však bude možné vyměřit místní poplatek předepsáním do evidence poplatků i v případě opožděné platby. Správce poplatku tak nebude muset vydávat rozhodnutí, pokud je místní poplatek uhrazen, byť opožděně. Nevylučuje se však možnost uložit poplatkovému subjektu zvýšení poplatku, a to s ohledem na okolnosti případu.

Uvedené lze demonstrovat na následujícím schématu:

Obrázek 1: Schéma vyměřování místního poplatku předepsáním do evidence poplatků a rozhodnutím v případě nezaplacení místního poplatku včas nebo ve správné výši

Ke druhému případu, kdy se místní poplatek vždy vyměřuje rozhodnutím, dochází u poplatku za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci, jestliže obec v obecně závazné vyhlášce určí jako základ dílčího poplatku hmotnost nebo objem odloženého komunálního odpadu.

Třetí případ, kdy se poplatek vyměřuje rozhodnutím, nastává, jestliže je proti poplatkovému subjektu vedeno insolvenční řízení a je zjištěn úpadek. V tomto případě se navrhuje vyměření místního poplatku za poplatková období, jejichž počátek, délku a konec stanoví navrhované zvláštní ustanovení o vztahu k insolvenčnímu řízení.

Dále se navrhuje výslovně zakotvit, že místní poplatek lze doměřit, přičemž tato možnost oproti obecné úpravě podle daňového řádu není podmíněna provedením daňové kontroly. Bude se jednat o případy, kdy správce poplatku dodatečně zjistí, že místní poplatek stanovený rozhodnutím není stanoven ve správné výši. K doměření může dojít na základě vlastní vyhledávací či kontrolní činnosti správce poplatku, nebo vyhledávací či kontrolní činnosti správce poplatku provedené z podnětu osoby či orgánu veřejné moci či v důsledku zjištění v rámci mezinárodní spolupráce při správě daní, včetně automatické výměny informací (např. o prodejích činných na digitálních platformách).

Nově se poplatkovému subjektu dává možnost požádat o vyměření místního poplatku rozhodnutím, a to v případech, kdy je místní poplatek vyměřen předepsáním do evidence poplatků. Možnost podat tuto žádost je širší, než jak vyplývá z judikatury Nejvyššího správního soudu. Poplatkový subjekt může o vyměření rozhodnutím požádat po celou dobu běhu lhůty pro stanovení poplatku. Na základě žádosti dojde k vyměření místního poplatku rozhodnutím, které nahradí ex lege původní vyměření místního poplatku předepsáním do evidence poplatků. Žádost bude nepřijatelná v případech, kdy je již místní poplatek vyměřen dříve vydaným rozhodnutím.

Návrh neobsahuje zvláštní právní úpravu odůvodnění rozhodnutí oproti daňovému řádu. Rozhodnutí o vyměření místního poplatku musí obsahovat odůvodnění bez ohledu na to, zda je vydáno z moci úřední nebo na žádost, a to i v případě, kdy se vyměřovaná výše místního poplatku neliší od výše místního poplatku zaplacené. Odůvodnění je nezbytnou náležitostí rozhodnutí, která je zárukou jeho přezkoumatelnosti ze strany nadřízeného orgánu, popřípadě soudu. Správce poplatku se v odůvodnění musí vypořádat především s tím, proč stanovuje místní poplatek v příslušné výši, případně s dalšími důvody uvedenými v žádosti.

Vůči obecné právní úpravě v daňovém řádu se navrhuje speciálně upravit náhradní lhůtu splatnosti místního poplatku pro případy, kdy je místní poplatek stanoven rozhodnutím (tedy buď vyměřen platebním výměrem, nebo hromadným předpisným seznamem, anebo doměřen dodatečným platebním výměrem) z důvodu, že nebyl zaplacen nebo odveden včas nebo ve správné výši. V případě doměření, které bude vždy z moci úřední, se uplatní obecná lhůta splatnosti podle daňového řádu.

V návaznosti na zpřesnění ustanovení o stanovení místního poplatku se navrhuje změna právní úpravy zvýšení poplatku, protože je třeba reagovat na situace, kdy by byl jednou zvýšený poplatek doměřován.

Podle stávající právní úpravy může správce poplatku zvýšit poplatek až na trojnásobek. Toto zvýšení v sobě zahrnuje samotný místní poplatek a k tomu vlastní zvýšení poplatku ve výši maximálně jeho dvojnásobku. V nové právní úpravě u zvýšení místního poplatku nedochází k věcné změně, pouze k úpravě, v jejímž důsledku dojde k jasnému oddělení příslušenství od samotného poplatku. Příslušenství ve formě zvýšení poplatku tak může činit až dvojnásobek rozdílu mezi částkou, která má být zaplacená nebo odvedena do původního dne splatnosti a částkou, která byla zaplacená nebo odvedena do tohoto dne. I přes jiné slovní vyjádření je tak maximální částka zvýšení poplatku totožná se současnou právní úpravou.

2.2 Vztah k insolvenčnímu řízení

Je-li zjištěn úpadek poplatkového subjektu, dojde u místních poplatků, jejichž poplatkovým obdobím je kalendářní rok, k rozdělení poplatkového období k poslednímu dni kalendářního měsíce, ve kterém nastanou účinky rozhodnutí o úpadku. Tato speciální úprava pro rozdělení poplatkového období se nepoužije v případě, že místní poplatek bude zaplacen nebo odveden za celé poplatkové období před účinností rozhodnutí o úpadku.

Pro poplatkové období za zbývající část kalendářního roku se uplatní obecná úprava vyměřování. Místní poplatek se vyměří rozhodnutím pouze tehdy, není-li zaplacen včas nebo ve správné výši, tedy buď ve lhůtě splatnosti, nebo později, ale dříve než bude vydáno rozhodnutí o vyměření poplatku. Pohledávka za toto období bude vždy pohledávkou za majetkovou podstatou (srov. § 242 odst. 1 daňového řádu).

Obdobně bude rozděleno poplatkové období, v němž dojde k předložení konečné zprávy soudu podle insolvenčního zákona.

2.3 Lhůta pro stanovení poplatku u místních poplatků, jejichž poplatkovým obdobím je kalendářní rok

Navrhuje se upravit počátek běhu lhůty pro stanovení poplatku odlišně od § 148 daňového řádu tak, aby začala běžet prvním dnem bezprostředně následujícím po skončení poplatkového období.

Na počátek běhu lhůty pro stanovení poplatku tak nemá vliv den splatnosti místního poplatku určený obcí v obecně závazné vyhlášce podle § 14 odst. 2 písm. c) zákona o místních poplatcích.

3 Vysvětlení nezbytnosti navrhované právní úpravy

3.1 Stanovení místních poplatků

Stávající právní úprava stanoví správci poplatku povinnost vyměřit místní poplatek platebním výměrem nebo hromadným předpisným seznamem, není-li poplatek zaplacen včas nebo ve správné výši. Ze strany správců poplatku není v řadě případů postupováno v souladu s tímto ustanovením, zejména v případech, je-li poplatek zaplacen v plné výši, avšak opožděně. Správci poplatku v těchto případech často nepřistoupí k vyměření místního poplatku, neboť to považují za administrativně a finančně nákladné. Nečinnost správce poplatku má za následek nestanovení místního poplatku.

Místní poplatky tak v některých případech nejsou spravovány v souladu se zákonem, což má negativní dopad jak na obce, neboť v důsledku chybné správy místních poplatků může docházet ke snížení příjmů obecních rozpočtů, tak na poplatkové subjekty, vůči kterým není veřejná moc uplatňována zákonným způsobem. Takový stav je zjevně nežádoucí a vyžaduje změnu právní úpravy, která stanoví jednoduchý a srozumitelný postup správců poplatků v uvedených případech.

Z judikatury navíc vyplývá požadavek, aby mohl poplatkový subjekt požádat o vydání rozhodnutí o stanovení místního poplatku i v případech, kdy zaplatí místní poplatek řádně a včas. Tento postup je sice v praxi možný, avšak nevyplývá výslovně ze zákona, a tedy je nutné jej dovozovat pouze z uvedeného požadavku judikatury. S ohledem na skutečnost, že správu místních poplatků provádějí obce všech velikostí a že poplatkovým subjektem, kterému vznikají povinnosti při správě poplatků, může být v zásadě libovolná fyzická osoba zdržující se v České republice, není vhodné, aby zákonná úprava správy poplatků neodpovídala judikatorním požadavkům.

Na uvedené nesrovnalosti poukázal také Veřejný ochránce práv, který v této věci požaduje změnu právní úpravy tak, aby došlo k odstranění výše uvedených nedostatků.

Stávající právní úprava správy místních poplatků dále vyvolává pochybnosti o tom, nakolik lze použít standardní instituty v rámci nalézacího řízení podle daňového řádu, které sice nejsou výslovně vyloučeny, avšak z důvodu potlačení institutu vyměření místního poplatku při standardním průběhu jeho správy je jejich použitelnost v praxi vnímána jako sporná. To vytváří problémy zejména v obtížných procesních situacích, při kterých nepostačuje využití institutů souvisejících s platební rovinou správy místního poplatku.

3.2 Vztah k insolvenčnímu řízení

Právní úprava insolvenčního řízení obsažená v daňovém řádu nemůže být beze zbytku aplikována v oblasti místních poplatků, neboť poplatkový subjekt nemá povinnost podat daňové tvrzení za část zdaňovacího (poplatkového) období, která uplynula do dne předcházejícího účinnosti rozhodnutí o úpadku. To přináší problémy u místních poplatků, jejichž poplatkovým obdobím je kalendářní rok. Pokud totiž v průběhu poplatkového období nastanou účinky rozhodnutí o úpadku, nelze podle platné právní úpravy tuto pohledávku rozdělit na část, která je pohledávkou přihlašovanou a část, která je pohledávkou za majetkovou podstatou.

Navíc v praxi vznikají problémy s určením výše takové pohledávky, protože ta závisí na doposud neznámých skutečnostech, které teprve mohou nastat do konce daného poplatkového období. Správci poplatku nezbývá, než přihlásit místní poplatek v jeho předpokládané celkové výši, kterou odhadne podle obecně závazné vyhlášky, tj. podá přihlášku pohledávky i za dílčí období těch kalendářních měsíců, které dosud nenastaly. Jelikož však v průběhu zbývajících

části poplatkového období může docházet ke změnám, které ovlivní celkovou výši místního poplatku, nelze ve lhůtě pro přihlášení pohledávek garantovat správnost jejich přihlášené výše.

U poplatků za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci, zvolí-li obec za základ dílčího poplatku hmotnost nebo objem, by při zachování stávajícího stavu správce poplatku nebyl zpravidla schopen pohledávku ve stanovené lhůtě do insolvenčního řízení přihlásit vůbec. U těchto místních poplatků je jejich celková výše známa teprve po uplynutí kalendářního roku, kdy správce poplatku vyměří místní poplatek poplatkovému subjektu, protože vyměření místního poplatku za část poplatkového období zákon nepřipouští.

3.3 Lhůta pro stanovení poplatku u místních poplatků, jejichž poplatkovým obdobím je kalendářní rok

Navrhovaná právní úprava sjednocuje lhůtu pro plnění poplatkové povinnosti stanovené rozhodnutím správce poplatku tak, aby nedocházelo oproti stávající právní úpravě k rozdílnému režimu mezi poplatkem za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci, jehož základem je hmotnost nebo objem odloženého komunálního odpadu a ostatními místními poplatky.

4 Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem České republiky

Základní meze pro uplatňování právních předpisů stanoví ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „Ústava“) a Listina základních práv a svobod (dále jen „Listina“), jež byla vyhlášena usnesením předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PŘÁV A SVOBOD jako součásti ústavního pořádku České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

Podle čl. 2 odst. 3 Ústavy slouží státní moc všem občanům a lze ji uplatňovat jen v případech, v mezích a způsoby, které stanoví zákon. Podle čl. 2 odst. 2 Listiny lze státní moc uplatňovat jen v případech a v mezích stanovených zákonem, a to způsobem, který zákon stanoví. Povinnosti mohou být ukládány toliko na základě zákona a v jeho mezích a jen při zachování základních práv a svobod (čl. 4 odst. 1 Listiny). K tomu se v daňové oblasti uplatní ještě ustanovení čl. 11 odst. 5, které stanoví, že daně a poplatky lze ukládat jen na základě zákona.

Přezkumu ústavnosti zákonné úpravy daní, poplatků nebo jiných obdobných peněžitých plnění se Ústavní soud věnoval již mnohokrát, např. v nálezech sp. zn. Pl. ÚS 3/02 ze dne 13. srpna 2002 (vyhlášeném pod č. 405/2002 Sb.), Pl. ÚS 12/03 ze dne 10. března 2004 (vyhlášeném pod č. 300/2004 Sb.) či Pl. ÚS 7/03 ze dne 18. srpna 2004 (vyhlášeném pod č. 512/2004 Sb.). Z této judikatury vyplývá, že:

1. Z ústavního principu dělby moci (čl. 2 odst. 1 Ústavy), jakož i z ústavního vymezení zákonodárné moci (čl. 15 odst. 1 Ústavy), plyne pro zákonodárce široký prostor pro rozhodování o předmětu, míře a rozsahu daní, poplatků a jiných obdobných peněžitých plnění. Zákonodárce přitom nese za důsledky tohoto rozhodování politickou odpovědnost.
2. Jakkoli je daň, poplatek, příp. jiné obdobné peněžité plnění veřejnoprávním povinným peněžitým plněním státu, a tedy zásahem do majetkového substrátu, a tudíž i vlastnického práva povinného subjektu, bez naplnění dalších podmínek nepředstavuje dotčení ústavním pořádkem chráněné, vlastnické pozici (čl. 11 Listiny,

čl. 1 Dodatkového protokolu č. 1 k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod).

3. Ústavní přezkum daní, poplatků a jiných obdobných peněžitých plnění zahrnuje posouzení z pohledu dodržení kautel plynoucích z ústavního principu rovnosti, a to jak neakcesorické (čl. 1 Listiny), tj. plynoucí z požadavku vyloučení svévole při odlišování subjektů a práv, tak i akcesorické v rozsahu vymezeném v čl. 3 odst. 1 Listiny. K principu rovnosti Ústavní soud ve své konstantní judikatuře uvádí, že se nejedná o kategorii absolutní, nýbrž relativní (srov. nález sp. zn. Pl. ÚS 22/92 ze dne 8. října 1992).
4. Je-li předmětem posouzení ústavnost akcesorické nerovnosti vzhledem k vyloučení majetkové diskriminace, případně toliko posouzení skutečnosti nepředstavuje-li daň, poplatek nebo jiné obdobné peněžité plnění případný zásah do práva vlastnického (čl. 11 Listiny), je takový přezkum omezen na případy, v nichž hranice veřejnoprávního povinného peněžitého plnění jednotlivce státu, vůči majetkovému substrátu jednotlivce, nabývá škrtícího (rdousícího) působení. Jinými slovy ke škrtícímu (rdousícímu) působení dochází, má-li posuzovaná daň, poplatek nebo jiné obdobné peněžité plnění ve svých důsledcích konfiskační dopady ve vztahu k majetkové podstatě jednotlivce.

Nad rámec výše uvedeného Ústavní soud zejména v novější judikatuře v určitých případech v daňové oblasti provádí test proporcionality (např. při zásahu do práva na ochranu soukromí), nebo test racionality (např. při zásahu do práva na podnikání).

V případě navrhované právní úpravy jsou splněna výše uvedená ústavní hlediska pro ukládání povinných peněžitých plnění plynoucích do veřejných rozpočtů.

Obce mají jakožto územní samosprávné celky ústavní právo na samosprávu, jehož základní složkou je právo na fiskální samosprávu, tedy právo rozhodovat samostatně o svých příjmech a výdajích. Místní poplatky představují jeden z klíčových institutů fiskální samosprávy obcí. Obce mohou v souladu s čl. 11 odst. 5 Listiny vybírat pouze ty daně a poplatky, které předvídá zákon. Nemohou tak bez zákonného zmocnění zavádět nové daně a poplatky, byť by jejich předmět náležel do sféry záležitostí, které obec spravuje samostatně (srov. nález Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 63/04 ze dne 22. března 2005). Obec je tak při realizaci svého ústavního práva na fiskální samosprávu do určité míry závislá na podmínkách, které jí zákonem stanoví státní moc. Ta by proto měla pravidelně vyhodnocovat, zda je právní úprava místních poplatků v souladu se zájmy obcí, při současné ochraně práv subjektů poplatku. V rámci předloženého návrhu zákona se navrhuje zpřesnit právní úpravu stanovování místních poplatků tak, aby byla přehlednější jak pro obecní úřady v roli správce poplatku, tak pro poplatkové subjekty. Tyto změny mají na fiskální práva obcí neutrální dopad, protože pouze upravují procení postupy při správě místních poplatků. Dále se výslovně upravuje vztah k insolvenčnímu řízení, což posiluje fiskální pravomoc obcí, protože navržená změna posílí schopnost správce poplatku uspokojit poplatkové pohledávky, což bude mít v konečném důsledku pozitivní vliv na obecní rozpočty.

Navrhovaná právní úprava je tak plně v souladu s ústavním pořádkem České republiky a nekoliduje s judikaturou Ústavního soudu, vztahující se k této problematice.

5 Zhodnocení slučitelnosti navrhované právní úpravy se závazky vyplývajícími pro Českou republiku z jejího členství v Evropské unii

Návrh zákona je plně slučitelný se závazky vyplývajícími pro Českou republiku z jejího členství v Evropské unii.

Stanovení a správa místních poplatků jsou ve výlučné působnosti členských států. Současně platí, že právní úprava není v rozporu s principem rovného přístupu k občanům Evropské unie.

6 Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána

Mezinárodní smlouvy, které jsou součástí právního řádu České republiky podle článku 10 Ústavy (vyhlášené mezinárodní smlouvy, k jejichž ratifikaci dal Parlament souhlas a jimiž je Česká republika vázána), mají z hlediska hierarchie právních předpisů aplikační přednost před zákony a právními předpisy nižší právní síly. Stanoví-li tedy mezinárodní smlouva podle článku 10 Ústavy něco jiného než zákon, použije se mezinárodní smlouva. Článek 10 Ústavy tak zaručuje, že při případném nesouladu vnitrostátního práva s mezinárodní smlouvou, musí být respektována právě mezinárodní smlouva. Ústavní soud navíc v nálezu publikovaném pod č. 403/2002 Sb. rozhodl, že si tehdy platné mezinárodní smlouvy o lidských právech a základních svobodách zachovávají hierarchickou přednost před zákonem.

6.1 Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod

Navržená právní úprava se dotýká některých práv zakotvených v Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod (viz sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí č. 209/1992 Sb., dále jen „Úmluva“), a tedy je nutné přistoupit k podrobnějšímu posouzení těchto zásahů a zhodnotit jejich slučitelnost s Úmluvou ve světle jejího výkladu podaného Evropským soudem pro lidská práva.

6.1.1 Právo na respektování soukromého a rodinného života

Závěry z posouzení dopadů navrhované právní úpravy do práva na ochranu soukromí a osobních údajů provedeného v části 8 jsou zásadně použitelné i při posuzování zásahů do práva na respektování soukromého a rodinného života.

6.1.2 Právo na účinný prostředek nápravy

Článek 13 Úmluvy zaručuje každému, kdo má za to, že bylo porušeno jeho právo přiznané Úmluvou, právo na účinný prostředek právní nápravy. Navržená právní úprava sama o sobě neobsahuje zvláštní úpravu právních prostředků nápravy zásahu do uvedeného práva. Lze však užít institutů v obecných předpisech, a to zejména v daňovém řádu.

V případě neoprávněného zásahu způsobeného správcem poplatku má oznamovaná osoba právo na náhradu škody způsobenou nesprávným úředním postupem podle zvláštního zákona.

6.1.3 Zákaz diskriminace

Zákaz diskriminace vyjádřený v článku 14 Úmluvy směřuje proti takovému zacházení, kdy by s osobami, které jsou ve stejném nebo obdobném postavení, bylo zacházeno nerovně, nebo naopak, kdy by s osobami, které se nacházejí v odlišném postavení, bylo zacházeno stejně, a tím by došlo k nerovnému uplatňování práv a svobod garantovaných Úmluvou. Pokud by tento přístup neměl žádné opodstatnění, tedy pokud by nebyl opřen o žádný legitimní a objektivní důvod, byl by diskriminační.

Navrhovaná právní úprava sjednocuje přístup k úředně evidovaným obyvatelům obcí a ukládá jim v návaznosti na to stejná práva a povinnosti.

6.1.4 Celkové zhodnocení navržené právní úpravy

V rámci celkového zhodnocení navržené právní úpravy v kontextu Úmluvy lze konstatovat, že s ohledem na všechny výše uvedené skutečnosti je navrhovaná právní úprava plně slučitelná s touto Úmluvou.

6.2 Mezinárodní pakt o občanských a politických právech

Mezinárodní pakt o občanských a politických právech ze dne 19. prosince 1966, vyhlášený ve Sbírce zákonů pod č. 120/1976 Sb. (dále jen „Pakt“), zakotvuje

- v článku 2 odst. 3 právo domáhat se ochrany před případným zásahem do práv garantovaných Paktem,
- v článku 3 zákaz diskriminace na základě pohlaví,
- v článku 17 zákaz svévolných zásahů do soukromého života a
- v článku 26 zákaz diskriminace na základě dalších důvodů.

Tato práva mají zásadně stejný obsah jako obdobná práva zakotvená v Úmluvě, která byla posuzována výše. Výjimkou je zákaz diskriminace podle článku 26 Paktu. Zatímco zákaz diskriminace zakotvený v Úmluvě má povahu akcesorického práva (tedy se ho lze dovolat pouze spolu s porušením jiného práva), v případě Paktu má zákaz diskriminace povahu neakcesorickou, a tedy se jej lze dovolat přímo. Na základě zhodnocení ve vztahu k Úmluvě lze však dovodit, že navržená právní úprava je v souladu s článkem 26 Paktu.

Navrhovaná právní úprava je tak plně slučitelná s Paktem.

6.3 Celkové zhodnocení slučitelnosti

Návrh zákona je plně v souladu s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána.

7 Předpokládaný hospodářský a finanční dopad navrhované právní úpravy

V této části jsou uvedeny předpokládané hospodářské a finanční dopady navrhovaných změn právní úpravy na veřejné rozpočty a dopady na poplatkové subjekty a správce poplatků, jakožto hlavní adresáty navrhovaných změn právní úpravy, a to konkrétně v členění podle jednotlivých témat.

Dopady na veřejné rozpočty jsou dopady jednak na státní rozpočet a jednak na ostatní veřejné rozpočty, což jsou především rozpočty krajů a obcí. Zvláště jsou vyčleněny dopady na správce poplatku, které zahrnují zejména náklady na implementaci právní úpravy. Dopady na poplatkové subjekty představují především dopady na podnikatelské prostředí a sociální dopady, včetně dopadů na rodiny a dopady na specifické skupiny obyvatelstva.

7.1.1 Dopad na veřejné rozpočty

Kvantitativní hodnocení dopadů a přínosů návrhů změn nelze u procesních ustanovení zákona o místních poplatcích provést v rozsahu obvyklém, neboť nelze určit přesný počet obcí, které na území České republiky zavedly a vybírají místní poplatky a při jejich správě postupují plně v souladu se stávající právní úpravou. Z praxe jsou však známy případy, že určité procento obcí přes povinnost vyměřit poplatky, pokud nejsou zaplacený včas nebo ve správné výši, tuto povinnost nedodrží. Přes tuto skutečnost se předpokládá, že navrhovaná právní úprava bude mít pozitivní dopad na obecní rozpočet, a to především z hlediska snížení nákladů vynaložených na správu místních poplatků spočívající v tom, že zákon stanoví případy, kdy není správce poplatku (obecní úřad) povinen přistoupit k vyměření místního poplatku.

7.1.2 Dopad na správce poplatku

Správu místních poplatků vykonávají v přenesené působnosti obecní úřady. Nová právní úprava povede ke zpřesnění a snížení administrativní náročnosti správy místních poplatků.

7.1.3 Dopad na poplatkové subjekty

Navrhovaná právní úprava má pozitivní dopad na poplatkové subjekty, neboť povede ke zvýšení jejich právní jistoty. Jedná se především o případy, kdy správci poplatku není stanovena povinnost poplatek vyměřit a poplatkový subjekt tak nedisponuje žádným prostředkem ochrany vůči poplatkové povinnosti stanovené bez vydání rozhodnutí.

8 Zhodnocení dopadu navrhovaného řešení ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů (DPIA)

V této části je zpracováno posouzení vlivu na ochranu osobních údajů ve vztahu k předloženému návrhu novely zákona o místních poplatcích. Tato část uvádí důvody zákonem předpokládaného zpracování osobních údajů, zabývá se určením správce osobních údajů a stanovením účelu a rozsahu jejich zpracování. Dále je vyhodnocena rizikovitost zpracování ve vztahu k dopadům na ochranu osobních údajů a posouzena nezbytnost a přiměřenost operací zpracování ve vztahu k vymezenému účelu zpracování osobních údajů. Uvedená část se také zabývá stanovením rizik v souvislosti se zpracováním osobních údajů a právy subjektu údajů.

8.1 Důvody zákonem předpokládaného zpracování osobních údajů

Na základě zákona o místních poplatcích získává správce poplatku informace potřebné pro správu poplatků především na základě plnění ohlašovací povinnosti poplatkových subjektů. Správce poplatku je oprávněn na základě nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679, o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů), dále jen „GDPR“, a zákona č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů, ve znění pozdějších předpisů, získávat údaje z evidencí v rozsahu vymezeném zákonem. Dále podle § 57 daňového řádu má správce poplatku pravomoc získávat na výzvu od orgánů veřejné moci a osob pro účely správy poplatků údaje potřebné pro správu místních poplatků.

Navrhovaná právní úprava nezakládá žádné nové požadavky na předkládání a zpracování osobních údajů. Nedochozí k rozšiřování kategorií dotčených subjektů údajů, jejichž údaje jsou zpracovávány, ani k rozšíření kategorií zpracovávaných údajů. Nemění se existující zpracování osobních údajů ani se nezakládají žádné nové způsoby jejich zpracování a evidování.

Nově zákon o místních poplatcích zavádí možnost vyměření místního poplatku předepsáním do evidence poplatků bez vydání rozhodnutí. K tomu, aby správce poplatku mohl tímto postupem vyměřit poplatek, musí mít jednoznačným způsobem identifikovanou osobu poplatkového subjektu, která je povinna osobní údaje nahlásit správci poplatku v rámci plnění ohlašovací povinnosti, a to v souvislosti se vznikem jeho poplatkové povinnosti. Poplatkový subjekt plní ohlašovací povinnost ve lhůtách stanovených zákonem, nebo právním předpisem obce a obec je oprávněna ohlašovací povinnost v některých případech vyloučit. Jedná se především o ty případy, kdy je správce poplatku schopen získat informace z evidencí, do kterých je oprávněn nahlédnout, zejména údaje, které jsou vedeny jako referenční údaje v základním registru obyvatel, údaje z informačního systému evidence obyvatel a údaje z informačního systému cizinců. Z uvedených údajů mohou správci poplatku použít pouze takové údaje, které jsou v konkrétním případě nezbytné pro správu poplatků.

Právní úprava i nadále obsahuje vyměření místních poplatků rozhodnutím z moci úřední. Zpracování osobních údajů potřebné k vyměření se nemění a nejsou zakládány žádné odlišné nároky na způsoby zpracování osobních údajů oproti dřívější právní úpravě.

8.2 Určení správce osobních údajů a stanovení účelu zpracování

V současné době, tj. v době před přijetím této novely, je správcem osobních údajů správce poplatku, což je obecní úřad, neboť správa místních poplatků patří do přenesené působnosti obce, a dále pak krajský úřad, který je v postavení druhoinstančního orgánu. Na této skutečnosti navrhovaná novela zákona o místních poplatcích nic nemění.

V rámci platné a účinné právní úpravy je možné účel zpracování osobních údajů orgány obce a kraje České republiky definovat jako zajištění řádné správy daní, kterou daňový řád definuje jako postup, jehož cílem je správné zjištění a stanovení daní a zabezpečení jejich úhrady. Účinností předkládané novely zákona o místních poplatcích při správě daní nedojde ke změně, ani k rozšíření tohoto účelu. I nadále bude uplatňována základní zásada správy daní podle § 9 odst. 3 daňového řádu, podle které správce daně může zpracovávat osobní údaje pouze, pokud jsou potřebné pro správu daní, a jen v rozsahu nezbytném pro dosažení cíle správy daní.

8.3 Předpokládaný rozsah zpracování osobních údajů

Obecné zmocnění ke zpracování osobních údajů při správě daní je dáno § 9 odst. 3 daňového řádu. Právním titulem zpracování by v tom případě byl čl. 6 odst. 1 písm. e) nařízení GDPR.

Pro naplnění stanoveného účelu zpracování osobních údajů, tj. pro řádný výběr místních poplatků je možné zpracovávat osobní údaje poplatkových subjektů. Bude se tak jednat o tyto kategorie osobních údajů:

- **identifikační** – jméno, popřípadě jména, a příjmení nebo název, obecný identifikátor, byl-li přidělen, místo pobytu nebo sídlo, sídlo podnikatele, popřípadě další adresu pro doručování; právnická osoba uvede též osoby, které jsou jejím jménem oprávněny jednat v poplatkových věcech, čísla všech svých účtů u poskytovatelů platebních služeb, včetně poskytovatelů těchto služeb v zahraničí, užívaných v souvislosti s podnikatelskou činností, v případě, že předmět poplatku souvisí s podnikatelskou činností poplatníka nebo plátce poplatku, poplatník nebo plátce poplatku, který nemá sídlo nebo bydliště na území členského státu Evropské unie, jiného smluvního státu Dohody o Evropském hospodářském prostoru nebo Švýcarské konfederace, uvede dále adresu svého zmocněnce v tuzemsku pro doručování.
- **popisné** – údaje rozhodné pro stanovení poplatku, nárok na osvobození nebo úlevu od

poplatku.

Pro naplnění shora uvedeného účelu zpracování nebude nutné, aby docházelo ke zpracování zvláštní kategorie osobních údajů ve smyslu čl. 9 nařízení GDPR, ani ke zpracování osobních údajů týkajících se rozsudků v trestních věcech a trestných činů ve smyslu čl. 10 nařízení GDPR.

8.4 Vyhodnocení rizikovosti zpracování ve vztahu k dopadům na ochranu osobních údajů

V rámci přípravy novely zákona bylo provedeno vyhodnocení rizikovosti uvedeného zpracování, a to v návaznosti na dokument „Seznam druhů operací (ne)podléhajících požadavku na posouzení vlivu na ochranu osobních údajů“ vydaný Úřadem pro ochranu osobních údajů. Z provedeného vyhodnocení vychází, že se bude jednat o rizikové zpracování osobních údajů, neboť se bude jednat o zpracování osobních údajů vysoce osobní povahy (především informace vztahující se k finanční situaci subjektu údajů), o zpracování velkého rozsahu osobních údajů (tímto zpracování může být postihnut kterýkoli subjekt údajů na území i mimo území České republiky. Při plnění úkolů při správě poplatků bude docházet k předávání údajů získaných v rámci automatizované výměny dalším správcům osobních údajů (například orgánům Finanční správy České republiky) a v neposlední řadě se bude jednat o zpracování osobních údajů, které může subjekt údajů prostřednictvím práv, která mu vyplývají z nařízení GDPR, ovlivnit pouze v omezené míře. Vyhodnocení rizikovosti zpracování je provedeno v uvedené tabulce:

Charakteristika zpracování osobních údajů	Typ osobních údajů	Hodnota¹	Zdůvodnění
monitorování osobních údajů	Není pro uvažovaný typ zpracování osobních údajů relevantní.		
osobní údaje vysoce osobní povahy	osobní údaje ve smyslu čl. 4 odst. 1	kritická	Jde o zpracování osobních údajů vztahujících se k finanční situaci subjektu údajů a o zpracování údajů o nemovitých věcech.
osobní údaje, které mohou subjekty údajů vystavit ohrožení	osobní údaje ve smyslu čl. 4 odst. 1	významná	Subjekty údajů je možné označit jako vlastníky nemovitých věcí a pronajímatele věcí v oblasti sdílené ekonomiky.

¹ Jedná se o hodnoty uvedené v oficiálním dokumentu Úřadu pro ochranu osobních údajů – Seznam druhů operací (ne)podléhajících požadavku na posouzení vlivu na ochranu osobních údajů.

Charakteristika zpracování osobních údajů	Typ osobních údajů	Hodnota ¹	Zdůvodnění
zpracování osobních údajů velkého rozsahu	osobní údaje ve smyslu čl. 4 odst. 1	kritická	Zpracování se bude vztahovat na jakýkoli subjekt údajů v rámci České republiky i mimo ni. Osobní údaje budou na základě zákonných povinností předávány dalším správcům osobních údajů (například orgánům Finanční správy České republiky) za účelem plnění jejich zákonných povinností.
snímání veřejně přístupných prostor	Není pro uvažovaný typ zpracování osobních údajů relevantní.		
zpracování s omezeným vlivem subjektů údajů	osobní údaje ve smyslu čl. 4 odst. 1	kritická	Subjekty údajů mohou svá práva uplatnit v rozsahu odpovídajícímu zpracování při plnění úkolu prováděného při výkonu veřejné moci, kterým je pověřen správce.
zpracování osobních údajů veřejně přístupných	osobní údaje ve smyslu čl. 4 odst. 1	nízká	Osobní údaje nejsou veřejně přístupné a orgány obcí a krajů České republiky jsou shromážděny pouze na základě povinnosti uložené daňovým řádem.
zpracování v technologicky složitých/pokročilých infrastrukturách	osobní údaje ve smyslu čl. 4 odst. 1	nízká	Zpracování uvedených osobních údajů bude prováděno v běžné spisové službě správce.
zpracování osobních údajů s vazbou na jiné správce/zpracovatele	osobní údaje ve smyslu čl. 4 odst. 1	významná	Lze určit další správce, kterým budou osobní údaje předány. Bude se jednat zejména o orgány krajů a Ministerstva financí.

Charakteristika zpracování osobních údajů	Typ osobních údajů	Hodnota ¹	Zdůvodnění
zpracování s využitím nových technologických/organizačních řešení	osobní údaje ve smyslu čl. 4 odst. 1	nízká	Ve vztahu k technologickému či organizačnímu zajištění zpracování se u správce bude jednat o již známý a praktikovaný způsob zpracování – elektronická spisová služba a omezený počet přístupujících zaměstnanců.

8.5 Posouzení nezbytnosti a přiměřenosti operací zpracování ve vztahu k vymezenému účelu zpracování osobních údajů

Předkládaná novela zákona o místních poplatcích předpokládá zpracování osobních údajů při správě poplatků. Osobní údaje budou správci poplatků, tj. obecními a krajskými úřady, zpracovány pouze k předem definovanému účelu, kterým je naplnění základního účelu správy daní, kterým je zjištění a stanovení daně a zabezpečení jejího placení. Pro zpracování je stanovena doba uložení osobních údajů, která je odvozena od lhůty pro stanovení daně, tj. 3-10 let, a placení daně, tj. 6-20 let.

Kritérium	Odpověď	Opatření	Výsledek
Je účel popsán dostatečně určitě, aby nemohlo dojít k jeho záměně za jiný?	ANO		V souladu
Existuje zákonný důvod pro zpracování osobních údajů?	ANO (zákon č. 280/2009 Sb. ve spojení novelou zákona č. 565/1990 Sb.)		V souladu
Je stanoven rozsah zpracovávaných osobních údajů?	ANO (jsou stanoveny předpokládané kategorie)		V souladu
Jsou osobní údaje získávány přímo od subjektů údajů?	ANO	Splnění ohlašovací povinnosti	V souladu
Je zajištěna přesnost osobních údajů?	ANO (za přesnost osobních údajů odpovídá subjekt poplatku a správce poplatku)		V souladu
Mohou subjekty údajů očekávat takové zpracování?	ANO	Splnění ohlašovací povinnosti	V souladu

Kritérium	Odpověď	Opatření	Výsledek
Je stanovena lhůta pro výmaz údajů?	ANO		V souladu

Výše uvedené je možné shrnout tak, že zpracování osobních údajů je správci poplatků vykonáváno při plnění úkolu prováděného při výkonu veřejné moci, kterým je pověřen ve smyslu čl. 6 odst. 1 písm. e) nařízení GDPR. Účel zpracování je stanoven a není možné ho zaměnit za jiný účel, či ho jinak rozšiřovat. Správcem poplatku jsou pak osobní údaje zpracovávány v rámci spisové služby s omezeným přístupem zaměstnanců včetně logování náhledů a provedených změn.

8.6 Stanovení rizik v souvislosti se zpracováním osobních údajů

V souvislosti se zpracováním osobních údajů lze obecně určit dvě skupiny rizik. Rizika v první skupině mohou vzniknout na základě nedostatečných organizačních opatření, případně při nerespektování stanovených organizačních opatření. Ve druhém případě se jedná o rizika vyplývající z technického zabezpečení procesu zpracování. Zpracování osobních údajů bude správcem prováděno pouze elektronicky nebo listinným způsobem.

V rámci první skupiny, tj. v rámci skupiny organizačních opatření, lze obecně identifikovat následující rizika:

- a) přístup neoprávněné osoby,
- b) neoprávněné nakládání se získanými informacemi osobou oprávněnou k přístupu k informacím,
- c) nedostatečné personální zdroje – nedostatek zaměstnanců s potřebnými znalostmi.

V rámci druhé skupiny, tj. v rámci technických opatření lze obecně identifikovat následující rizika:

- a) zavedení škodlivého viru či kódu,
- b) přístup neoprávněné osoby.

Uvedená rizika jsou pouze obecné povahy a jejich výčet je demonstrativní. Správce poplatku následně musí sám vyhodnotit, zda neexistují další rizika, která mohou pro osobní údaje a získané informace vyplývat ze zpracování. Je tak povinností správce poplatku po zahájení zpracování osobních údajů tyto činnosti monitorovat a reagovat na případně nově vzniklá rizika. Nová rizika mohou vznikat jak v důsledku organizačních změn (např. zapojení většího počtu pracovníků do zpracování, restrukturalizace služebních míst), tak v důsledku změn v oblasti informačních technologií (zpracování prostřednictvím nového softwaru apod.).

V obecné rovině lze výše uvedená rizika, která mají vliv na integritu, dostupnost a důvěrnost získaných informací, snížit celou řadou běžných opatření. Ve vztahu k organizačním opatřením lze aplikovat následující rizika snižující opatření:

- a) jasné vymezení osob zpracovávajících osobní údaje na základě organizačního řádu,
- b) zajištění dostatečného proškolení zaměstnanců v oblasti zpracování osobních údajů a práce se získanými informacemi obecně,
- c) mlčenlivost zaměstnance – vyplývající z právních předpisů,
- d) zajištění dostatku kvalifikovaných pracovníků,
- e) včasná likvidace osobních údajů a dalších dat.

Ve vztahu k technickým zabezpečením lze aplikovat tato rizika snižující opatření:

- a) zajištění systému fyzické bezpečnosti – využití přístupových karet, čipů či klíčů,
- b) provádění zálohování dat,
- c) použití firewallu,
- d) použití antivirové ochrany,
- e) blokování nebezpečných internetových stránek,
- f) instalace a využívání pouze legálního softwaru,
- g) pravidelná aktualizace softwaru,
- h) hlášení závad softwaru,
- i) logování přístupů k datům,
- j) řízení přístupu k výpočetní technice,
- k) šifrování přenosu informací.
- l) zabezpečení pracoviště při odchodu zaměstnance.

K protiopatřením, která snižují rizika, je třeba dodat, že se jedná o opatření obecná a je uveden pouze jejich demonstrativní výčet. Bude třeba, aby správce poplatku využil taková opatření, která vyplývají z rizik jím přímo stanovených, která jsou pro něj dostupná, a která dostatečným způsobem určená rizika sníží a zajistí tak dostatečnou integritu, dostupnost a důvěrnost získaných informací. Tak, jak se mohou v průběhu zpracování měnit jednotlivá rizika (mohou ubývat, stejně jako mohou přibývat), bude docházet i ke změnám v rámci protiopatření ke snížení rizik. Správce poplatku proto musí po zpracování po celou dobu monitorovat a vhodně reagovat na zjištění nových rizik a možnosti nových protiopatření.

8.7 Práva subjektů údajů

Nařízení GDPR předpokládá celou řadu práv, prostřednictvím kterých mohou subjekty údajů alespoň částečně ovlivňovat zpracování svých osobních údajů. Níže uvedený rozbor si klade za cíl vyhodnotit dostupnost a aplikovatelnost práv zaručených nařízením GDPR ve vztahu k předpokládanému zpracování osobních údajů správcem poplatku. K tomu je třeba zdůraznit, že správce má povinnost reagovat na aplikaci práv ze strany subjektů údajů, a to zásadně bezplatně.

Nařízení GDPR umožňuje subjektům údajů uplatnit tato práva:

- a) právo na přístup subjektu údajů k osobním údajům (čl. 15) – toto právo svědčí každému subjektu údajů a spočívá v právu získat od správce poplatku osobních údajů potvrzení o tom, zda dochází či nedochází ke zpracování jeho osobních; v kontextu zpracování osobních údajů podle navrhované novely zákona bude moci toto právo uplatnit každý subjekt údajů, který si bude chtít ověřit, zda dochází či nedochází ke zpracování jeho osobních údajů; vzhledem k tomu, že správce poplatku postupuje mj. dle daňového řádu, použije se při aplikaci tohoto práva postupu podle § 59a odst. 2 daňového řádu.
- b) právo na opravu (čl. 16) – subjekt údajů má právo na to, aby správce osobních údajů jeho osobní údaje, které zpracovává, opravil; realizace tohoto práva v kontextu zpracování dle navrhované novely zákona bude patrně možná pouze v případě, že nejdřív subjekt údajů získá informace dle čl. 15 nařízení GDPR, tzn. především informaci o tom, zda správce jeho osobní údaje zpracovává či nikoli,

- c) právo na výmaz (čl. 17) – subjekt údajů může toto právo uplatnit pouze za podmínek stanovených čl. 17,
- d) právo na omezení zpracování (čl. 18) – toto právo může za podmínek stanovených v čl. 18 nařízení GDPR uplatnit každý subjekt údajů, jehož osobní údaje jsou správcem zpracovány; v kontextu navrhované novely zákona bude možné toto právo vůči správci osobních údajů uplatnit v případě, že subjekt údajů bude popírat přesnost osobních údajů; v kontextu zpracování osobních údajů podle navrhované novely zákona se však uplatní § 59a odst. 1 písm. a) daňového řádu, podle kterého správce daně označí údaje, jejichž přesnost byla popřena a s ohledem na základní zásady správy daní se tímto podnětem bude zabývat, avšak tento podnět sám o sobě nepředstavuje překážku dalšímu zpracování osobních údajů bez souhlasu subjektu údajů,
- e) právo na přenositelnost osobních údajů (čl. 20) – právo na přenositelnost osobních údajů se v kontextu zpracování osobních údajů dle navrhované novely zákona neuplatní, neboť právní základ zpracování osobních údajů neodpovídá podmínkám v čl. 20 nařízení GDPR,
- f) právo vznést námitku (čl. 21) – může uplatnit subjekt údajů za podmínek stanovených čl. 21, úspěšné uplatnění tohoto práva je předpokladem pro aplikaci práva na výmaz dle čl. 17 a práva na omezení zpracování dle čl. 18; v kontextu zpracování osobních údajů podle navrhované novely zákona se právo vznést námitku podle § 59a odst. 3 daňového řádu realizuje prostřednictvím podání stížnosti podle § 261 daňového řádu,
- g) právo nebyt předmětem automatizovaného individuálního rozhodování včetně profilování (čl. 22) – toto právo se v kontextu zpracování osobních údajů dle navrhované novely zákona neuplatní, neboť získané osobní údaje nebudou sloužit k automatizovanému individuálnímu rozhodování či profilování; pro úplnost se uvádí, že podle § 59a odst. 1 písm. b) daňového řádu je automatizované individuální rozhodování včetně profilování vyloučeno v případě vydávání rozhodnutí, ale v ostatních případech je zásadně umožněno (např. selekce rizikových daňových subjektů pro účely vykonání daňové kontroly) s tím, že daňový řád v § 59a odst. 1 písm. b) stanoví postup pro umožnění efektivního výkonu dozoru v oblasti ochrany osobních údajů.

8.8 Závěrečné zhodnocení

Na základě zákonných definic se vždy bude jednat o osobní údaje ve smyslu čl. 4 bod 1 nařízení GDPR (ačkoli budou zahrnovat i osobní údaje vysoce osobní povahy – finanční ukazatele), neboť pro stanovený účel není shromáždění kategorií osobních údajů ve smyslu čl. 9 a 10 nařízení GDPR nutné, a proto je možné jejich zpracování za uvedeným účelem vyloučit. Údaje, které budou zpracovány, jsou zákonem taxativně vymezeny a je tak možné přesně stanovit jejich kategorie.

Prostředky zpracování budou výpočetní technika správce poplatku, jejíž součástí je běžný kancelářský software, spisová služba.

Zpracování informací a osobních údajů správcem poplatku nese s sebou pro subjekty údajů jistá rizika. Tato rizika vyplývají především z povahy zpracovávaných informací, z čehož vyplývá i míra zásahu do soukromí subjektů údajů. Vyloučení některých práv však není dáno zvlášť správcem poplatku, ale vychází z povahy zpracování – z toho, že zpracování je založeno na určitém právním důvodu, při kterém se některá práva ze své povahy neuplatňují. Na

druhou stranu je celá řada práv subjektům údajů zachována, včetně práva na informace. Informace o zpracování musí podle předkládané novely poskytnout subjektu údajů správce poplatku. Splnění informační povinnosti ve smyslu čl. 5 a čl. 12-14 nařízení GDPR je základním předpokladem pro zákonnost zpracování osobních údajů. Jakékoli zákonné omezení práv subjektů údajů není předpokládáno.

Posouzení uvádí příklady předpokládaných rizik, která mohou při zpracování osobních údajů vzniknout. Pro zajištění dostatečné bezpečnosti získaných osobních údajů a informací by správce poplatku měl provést před zahájením zpracování analýzu rizik, jejímž cílem by mělo být zhodnocení aktuálních rizik a přijetí protiopatření k jejich zmírnění. Jak je uvedeno výše, rizika pro zpracování osobních údajů je třeba neustále monitorovat a analyzovat, neboť v průběhu času může docházet jak k tvorbě nových rizik, tak k zániku rizik starých. Jedním ze základních protiopatření pak bude dodržení doby uložení a řádná likvidace osobních údajů. Řádná a včasná likvidace osobních údajů je důležitá nejen pro práva subjektů údajů (nedochází k nadměrnému zpracování osobních údajů, a tím nedochází k zásahu do práv, svobod a soukromí subjektů údajů), ale především je důležitá pro bezpečnost zpracovávaných osobních údajů a informací, neboť nejlépe jsou osobní údaje a informace chráněny v okamžiku, kdy nejsou zpracovávány vůbec.

9 Zhodnocení korupčních rizik navrhovaného řešení (CIA)

Obecně lze k navrhované úpravě ve vztahu ke vzniku korupčních rizik uvést, že významnost korupčních rizik navrhované úpravy byla určena na základě vyhodnocení pravděpodobnosti výskytu korupčního jednání a případné závažnosti jeho důsledků, a to v jejich vzájemném vztahu.

9.1 Identifikace korupčních rizik

9.1.1 Přiměřenost

Pokud jde o rozsah působnosti správního orgánu, je rozhodující jak zákonný okruh působnosti jako takový, tak míra diskrece, kterou zákon při výkonu jednotlivých působností správnímu orgánu umožňuje, resp. jakou míru diskrece zákon předpokládá. Jakýkoli normativní text zakotvující určitou míru diskrece sám o sobě představuje potenciální korupční riziko. Proto se při přípravě konkrétního ustanovení vždy poměřuje nutnost zavedení takové diskrece daného orgánu s mírou zásahu do individuální sféry subjektu, o jehož právech a povinnostech by se v rámci této diskrece rozhodovalo. Navržená právní úprava mění kompetence správních orgánů pouze způsobem, který zpřesňuje rozsah kompetencí stávajících, anebo zavádí kompetenci novou, a to pouze v rozsahu nezbytném pro úpravu vztahů, které mají být právní úpravou nově regulovány, přičemž míra diskrece je vzhledem k vymezení povinností minimální.

9.1.2 Standardnost

Z hlediska kritéria standardnosti se uvádí, že odchylky od stávajících postupů, které by zvyšovaly korupční potenciál navrhované právní úpravy, nejsou shledávány. Instituty navrhované právní úpravy jsou zakotveny rovněž ve stávajícím systému, dochází pouze k reformulacím jednotlivých ustanovení dosavadní právní úpravy, a dále pouze k takovým změnám, jejichž cílem je upřesnění, zjednodušení a zefektivnění správy místních poplatků. Zcela nové instituty, které by snad nebyly konzistentní s právní úpravou obdobného předmětu regulace, nejsou zaváděny.

9.1.3 Efektivita

Návrh zákona vychází z praktických poznatků aplikační praxe, a proto lze očekávat, že dojde k efektivní implementaci právních norem obsažených v tomto návrhu. Z hlediska efektivity lze k předložené úpravě rovněž uvést, že k uložení i k vynucování splnění povinností při správě místních poplatků je věcně a místně příslušný správce poplatku. Správce poplatku obvykle disponuje podklady pro vydání rozhodnutí, ale i potřebnými odbornými znalostmi, čímž je zaručena efektivní implementace dané regulace i její efektivní kontrola, případně vynucování. Nástroje kontroly a vynucování jsou v oblasti správy místních poplatků upraveny jako obecné instituty daňového řádu.

9.1.4 Odpovědnost

Zvolená právní úprava vždy jasně reflektuje požadavek čl. 79 odst. 1 Ústavy, podle něhož musí být působnost správního orgánu stanovena zákonem. Odpovědnou osobou na straně správce poplatku je v poplatkovém řízení vždy konkrétní úřední osoba. Určení úřední osoby je prováděno na základě vnitřních předpisů správce poplatku, resp. závisí na organizačním uspořádání konkrétního správce poplatku, přičemž popis své organizační struktury je správce poplatku povinen zveřejnit na základě zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o svobodném přístupu k informacím“). Totožnost konkrétní úřední osoby je přitom seznatelná zákonem předvídaným postupem (srov. § 12 odst. 4 daňového řádu).

9.1.5 Opravné prostředky

Z hlediska opravných prostředků existuje možnost účinné obrany proti nesprávnému postupu správce poplatku v první řadě v podobě řádného opravného prostředku, kterým je odvolání, resp. rozklad (srov. § 109 a násl. daňového řádu). V souladu s § 102 odst. 1 písm. f) daňového řádu má správce poplatku povinnost v rozhodnutí uvést poučení, zda je možné proti rozhodnutí podat zejména odvolání, v jaké lhůtě je tak možno učinit, u kterého správce poplatku se odvolání podává, spolu s upozorněním na případné vyloučení odkladného účinku. Neúplné, nesprávné nebo chybějící poučení je spojeno s důsledky *pro bono* daného poplatkového subjektu uvedenými v § 110 odst. 1 daňového řádu. Existuje také možnost užití mimořádných opravných prostředků podle daňového řádu (srov. § 117 a násl. daňového řádu). Vedle opravných prostředků daňový řád připouští rovněž jiné prostředky ochrany, kterými je třeba rozumět: námitku (srov. § 159 daňového řádu), stížnost (srov. § 261 daňového řádu), podnět k ochraně před nečinností (srov. § 38 daňového řádu).

9.1.6 Kontrolní mechanismy

Z hlediska systému kontrolních mechanismů je nutno uvést, že oblast daňového práva se pohybuje v procesním režimu daňového řádu, jenž obsahuje úpravu kontroly a přezkumu přijatých rozhodnutí, a to primárně formou opravných prostředků. Proti rozhodnutím je možno podat zejména odvolání anebo v určitých případech užit mimořádných opravných prostředků či jiných prostředků ochrany (viz předchozí bod). Vedle toho lze využít rovněž dozorčí prostředky, čímž je zaručena dostatečná kontrola správnosti a zákonnosti všech rozhodnutí vydávaných v režimu daňového řádu.

Soustavy orgánů vykonávajících správu místních poplatků současně disponují interním systémem kontroly v rámci hierarchie nadřízenosti a podřízenosti včetně navazujícího systému personální odpovědnosti. V případě vydání nezákonného rozhodnutí či nesprávného úředního postupu je s odpovědností konkrétní úřední osoby spojena eventuelní povinnost regresní úhrady související s náhradou škody podle zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za

škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů.

Při správě místních poplatků se uplatňuje zásada neveřejnosti. Informace o poměrech poplatkových subjektů jsou tak chráněny povinností mlčenlivosti pod hrozbou pokuty do výše 500 000 Kč a nemohou být zpřístupněny veřejnosti. Tím ovšem nemůže být dotčeno právo samotného poplatkového subjektu na informace o něm soustřeďované. Toto právo je realizováno prostřednictvím nahlížení do spisu a osobních poplatkových účtů.

9.1.7 Transparentnost

Z hlediska transparentnosti a otevřenosti dat lze konstatovat, že navrhovaná úprava nemá vliv na dostupnost informací podle zákona o svobodném přístupu k informacím.

9.2 Eliminace korupčních rizik

Navržená regulace byla v kapitole 9.1 analyzována z hlediska sedmi kritérií, jde-li o identifikaci korupčních rizik. Byl prověřován potenciál korupčního rizika související nejen výhradně s agendou, která je předmětem navržené regulace (konkrétní klíčové změny), ale také širší rámec uvedené agendy (správa místních poplatků jako celek).

V rámci správy místních poplatků je podstatným faktorem i z hlediska korupčního rizika možnost ovlivnění výše stanoveného místního poplatku. Tento faktor se projevuje i v rovině platební. Pokud jde o dopad navrhovaných změn, nelze jej identifikovat jako specifický ve srovnání s jinými změnami daňového práva. V souvislosti s navrženými změnami se uplatní standardní rámec pro eliminaci korupčních rizik pro oblast správy místních poplatků. Opatření na eliminaci korupčních rizik lze různě klasifikovat. Rozlišovat lze např. preventivní a represivní opatření, opatření *ex ante* a *ex post*, opatření v rovině právních předpisů (legislativní), nebo v rovině správní praxe (nelegislativní).

V souvislosti s návrhem zákona nejsou zaváděny nové represivní nástroje zaměřené na eliminaci korupčních rizik. Mezi účinnými opatřeními daňového práva lze jmenovat např. uplatnění zásady neveřejnosti. Další represivní sankce jsou stanoveny trestním zákoníkem v případě, že jednání konkrétní úřední osoby nebo skupiny úředních osob naplní znaky skutkové podstaty trestného činu - například trestný čin přijetí úplatku.

Za další opatření k eliminaci korupčních rizik lze považovat odpovídající organizační zajištění výkonu příslušné agendy. V souvislosti se správou místních poplatků lze zmínit tzv. pravidlo čtyř nebo šesti očí. Podle něj by mělo být zajištěno, aby určitý postup jedné úřední osoby byl kontrolován nebo dohlížen jednou nebo dvěma jinými úředními osobami. Takový přístup je v České republice běžným standardem, který není potřeba upravovat na úrovni právních předpisů. Existují jistě i další organizační a technická opatření na úrovni veřejné správy, avšak ta nejsou specifická pro tuto agendu.

10 Zhodnocení dopadů na bezpečnost nebo obranu státu

Navrhovaná právní úprava nemá dopad na bezpečnost nebo obranu státu.

11 Zhodnocení souladu se zásadami pro tvorbu digitálně přívětivé legislativy (DPL)

11.1 Budování přednostně digitálních služeb (princip digital by default)

Navržená právní úprava nepředepisuje konkrétní podobu „služeb“ spojených se správou místních poplatků. Jde tak pouze o úpravu stávajících služeb, které jsou poskytovány již na základě stávající procesně-právní úpravy obsažené v daňovém řádu jak analogově, tak elektronicky a tyto služby nedoznávají v tomto ohledu změn.

V obecné rovině pak lze konstatovat, že návrh naplňuje tuto zásadu v maximálních intencích, které jsou mu právním řádem České republiky umožněny.

11.2 Maximální opakovatelnost a znovupoužitelnost údajů a služeb (princip only once)

Návrh zákona spadá do oblasti správy daní v širším smyslu, a proto jsou informace chráněny daňovou mlčenlivostí podle § 52 a násl. daňového řádu. K významu zásady zachování mlčenlivosti lze uvést, že zákonná garance toho, že s informacemi poskytnutými poplatkovým subjektem bude nakládáno jako s důvěrnými a zásadně nezveřejnitelnými, je velmi důležitým faktorem pro právní jistotu poplatkových subjektů a pro realizaci jejich povinností při správě místních poplatků. Povinnost zachovat mlčenlivost má za úkol zejména ochranu informací, které jsou během správy místních poplatků o konkrétním poplatkovém subjektu zjištěny, a je vysoce žádoucí, aby poplatkový subjekt, který poskytl otevřeně údaje o své osobě a o svých finančních záležitostech a poměrech, měl záruku, že nedojde ke zneužití těchto (často velmi citlivých) informací. Zrušení této povinnosti by pak mělo zásadní dopady na správu místních poplatků, potažmo na fungování celého státu.

V případě získávání informací správcem poplatku pak návrh vychází z obecné úpravy daňového řádu. Podle § 58 odst. 3 daňového řádu je správce poplatku oprávněn získat informace od jiných osob pouze v případě, kdy je nemůže získat z vlastních zdrojů nebo od jiného orgánu veřejné moci.

Návrh pak naplňuje zásadu opakovatelnosti a znovupoužitelnosti údajů v intencích výše řečeného.

11.3 Budování služeb přístupných a použitelných pro všechny, včetně osob se zdravotním postižením (princip governance accessibility)

Tato zásada není návrhem zákona upravena, právní úprava se řídí obecnými právními předpisy upravující tuto problematiku.

11.4 Sdílené služby veřejné správy

Návrh zákona nepředpokládá v této oblasti odchylky od obecné právní úpravy při správě daní, poplatků a jiných obdobných peněžitých plnění ani praxe obecních úřadů v roli správců poplatku.

11.5 Konsolidace a propojování informačních systémů veřejné správy

Návrh zákona sám nijak nestanoví, jakým způsobem má příslušný orgán veřejné moci zajistit to, aby jím poskytované služby řádně fungovaly. Návrh zákona tedy nijak neupravuje topologie informačních systémů ani jejich komponent.

11.6 Mezinárodní interoperabilita - budování služeb propojitelných a využitelných v evropském prostoru

Návrh zákona se sám o sobě netýká mezinárodní spolupráce a neupravuje budování služeb propojitelných a využitelných v evropském prostoru. Při správě místních poplatků lze využít instituty mezinárodní spolupráce při správě daní podle zákona č. 164/2013 Sb., o mezinárodní spolupráci při správě daní a o změně dalších souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, v rámci které samotná interoperabilita vychází z povahy věci. Komunikaci se zahraničím však zajišťuje kontaktní místo, kterým je Generální finanční ředitelství. Správci místních poplatků mohou prostřednictvím uvedeného kontaktního místa zjišťovat od finančních orgánů cizích států informace o místních poplatcích.

11.7 Ochrana osobních údajů v míře umožňující kvalitní služby (princip nařízení o ochraně osobních údajů)

Návrh zákona je plně v souladu s touto zásadou.

11.8 Otevřenost a transparentnost včetně otevřených dat a služeb (princip open government)

Zásada otevřenosti a transparentnosti je návrhem zákona naplněna v mantinelech základních zásad správy daní podle daňového řádu. Návrh zákona sám o sobě nikterak neomezuje otevřenost a transparentnost.

11.9 Technologická neutralita

Zákon neomezuje technické ani technologické prostředky, které mohou využívat dotčené subjekty. Volba technického řešení je na samotných subjektech.

11.10 Uživatelská přívětivost

Návrh zákona nepředpokládá v této oblasti odchylky od obecné právní úpravy při správě daní, poplatků a jiných obdobných peněžitých plnění ani praxe obecních úřadů v roli správců poplatku.

II. Zvláštní část

K čl. I

K bodu 1 (§ 2 odst. 5)

Poplatkovým obdobím poplatku ze psů je kalendářní rok již podle stávající právní úpravy. Tato skutečnost není v zákoně o místních poplatcích výslovně vyjádřena, ale vyplývá pouze z obsahu § 2 odst. 3, na rozdíl od obdobné právní úpravy podle § 10o odst. 1, jež výslovně stanoví poplatkové období u poplatků za komunální odpad.

V návaznosti na úpravy procesních ustanovení, kdy se pro účely počítání běhu lhůty pro stanovení poplatku rozlišuje mezi místními poplatky, jejichž poplatkovým obdobím je kalendářní rok, a ostatními místními poplatky, se navrhuje poplatkové období poplatku ze psů vymezit výslovně, aby právní úprava nevedla k pochybám, zda se tato procesní ustanovení vztahují pouze na poplatky za komunální odpad, nebo zda dopadají i na poplatek ze psů.

K bodu 2 (§ 3)

Z důvodu zpřehlednění právní úpravy se v návaznosti na zavedení pojmu „poplatkový subjekt“ navrhuje upravit nadpis § 3 tak, aby v praxi nedocházelo k záměně pojmů „subjekt poplatku“ a „poplatkový subjekt“.

K bodu 3 (§ 3a odst. 2 písm. b))

Podle současné úpravy je komplexní lázeňská léčebně rehabilitační péče (tedy ta, která je plně hrazena z veřejného zdravotního pojištění včetně platby za ubytování) vyjmuta z předmětu místního poplatku z pobytu, na rozdíl od příspěvkové lázeňské léčebně rehabilitační péče, v rámci které je hrazeno pouze samotné léčení, a lázeňské péče plně hrazené klientem samoplátcem. Navrhuje se odstranit tento rozdíl mezi jednotlivými skupinami klientů lázeňských zařízení. Obec může i nadále osoby pobývající na území obce za účelem komplexní lázeňské léčebně rehabilitační péče osvobodit od poplatku z pobytu v obecně závazné vyhlášce.

K bodu 4 (§ 10e §10i)

Z důvodu zpřehlednění právní úpravy se v návaznosti na zavedení pojmu „poplatkový subjekt“ navrhuje upravit nadpis § 10e a § 10i tak, aby v praxi nedocházelo k záměně pojmů „subjekt poplatku“ a „poplatkový subjekt“.

K bodu 5 (§ 11)

Návrh zákona o místních poplatcích stanoví v oblasti vyměření místního poplatku zvláštní úpravu vůči daňovému řádu. Tato zvláštní úprava zohledňuje specifika správy místních poplatků.

Nová právní úprava vychází ze stávající praxe. Stejně jako doposud bude proto platit, že ve většině případů nedojde ze strany správce poplatku k jinému úkonu, než k předepsání správné výše místního poplatku do evidence poplatků, pokud správce daně nebude mít o jeho výši pochybnosti. Tento úkon se nově označuje jako **vyměření předepsáním do evidence poplatků bez vydání rozhodnutí**.

Ve vymezených případech bude možné místní poplatky **vyměřit rozhodnutím**, tedy platebním výměrem nebo hromadným předpisným seznamem, a to buď z moci úřední (podle odstavce 2), nebo na žádost poplatkového subjektu (§ 11a).

Tím bude postaveno najisto, které úkony správce poplatku jsou činěny v nalézací rovině správy místního poplatku, tzn., kdy dochází k jeho vyměření. Dále dojde k jednoznačné

úpravě možnosti **doměření** místního poplatku. Oproti obecné úpravě obsažené v daňovém řádu však doměření poplatku nebude muset předcházet výzva, ani daňová kontrola (postačí i místní šetření či jiný vyhledávací či kontrolní postup), protože při správě místních poplatků se nepodává poplatkové tvrzení. Opakované doměření bude možné pouze za podmínek obdobných jako v § 85a odst. 1 daňového řádu, které upravuje možnost opakované daňové kontroly. V konečném důsledku tak i přes uvedenou odchylku nebudou omezena práva poplatkového subjektu oproti standardnímu modelu správy daní, u kterých se podává daňové tvrzení.

S ohledem na skutečnost, že místní poplatky lze nejen vyměřovat, ale také doměřovat, používá právní úprava i důvodová zpráva v určitých případech společný pojem „stanovení místního poplatku“. Vztahuje-li se navrhovaná právní úprava výlučně k vyměření místního poplatku, je použit pouze pojem „vyměření“. Stejně platí v případě, kdy se navrhovaná právní úprava týká pouze doměření místního poplatku.

K odstavci 1:

Vyměření místního poplatku předepsáním do evidence poplatků bez vydání rozhodnutí představuje zjednodušený postup stanovení poplatku. Zjednodušená forma vyměření místního poplatku podle odstavce 1 mimo jiné znamená, že ze strany správce poplatku nedochází k odůvodnění výše místního poplatku, který je předepsán do evidence poplatků, ani k jakémukoli jinému výstupu, který by vyměření místního poplatku navenek sděloval.

Cílem navrhovaného ustanovení je legislativně uchopit a sjednotit model fungující ve stávající praxi, kdy se splnění poplatkové a ohlašovací povinnosti ze strany poplatkového subjektu projeví pouze v rovině evidenční a není tak nutné přikročit k vydání a doručení rozhodnutí. Pro využití tohoto jednoduchého a administrativně nenáročného postupu je zapotřebí, aby byly kumulativně splněny tři podmínky:

- 1) Je nutná aktivita (konání) poplatkového subjektu ve smyslu § 11 odst. 1, spočívající v zaplacení nebo odvodu místního poplatku (svodně lze označit jako „platba místního poplatku“). Nekonání (absence platby místního poplatku) využití tohoto postupu vylučuje a je důvodem pro vyměření místního poplatku rozhodnutím v souladu s odstavcem 2 písm. a).
- 2) Je nutné, aby místní poplatek byl uhrazen ve **správné** výši. Správnou výší se v kontextu odstavce 1 rozumí výše vycházející z obecně závazné vyhlášky a ohlášení, pokud se v dané obci k danému místnímu poplatku podává. Pokud se ukáže, že místní poplatek byl zaplacen v nižší výši, nebude naplněna tato podmínka a k vyměření místního poplatku zjednodušeným postupem nedojde. Skutečnost, že místní poplatek nebyl uhrazen ve správné výši, může být zjištěna i následně (s časovým odstupem) až poté, co došlo k jeho předepsání do evidence poplatků. Důsledkem takového zjištění bude zpětné zrušení účinků vyměření podle odstavce 1 a jejich náhrada vyměření prostřednictvím vydaného rozhodnutí podle odstavce 2 písm. a).

Místní poplatek je uhrazen ve správné výši i tehdy, pokud je tzv. přeplacen, tedy je-li uhrazeno více, než kolik činí poplatková povinnost. Pokud bude místní poplatek uhrazen ve vyšší výši, není to důvodem pro odmítnutí zjednodušeného postupu podle odstavce 1. Správce poplatku se při zaevidování předpisu na debetní straně osobního poplatkového účtu s takovou situací vypořádá tím, že místní poplatek předepíše ve správné výši a přebytek na kreditní straně osobního poplatkového účtu se stane zpravidla přeplatkem.

- 3) Je nutné, aby ze strany poplatkového subjektu byla splněna ohlašovací povinnost, pokud ji obec postupem podle § 14a odst. 1 nevyloučila. Z hlediska správy místního poplatku není nezbytně nutné, aby ohlašovací povinnost byla splněna v den splatnosti místního poplatku,

resp. v den platby (je-li hrazen opožděně). K testování splnění této podmínky dojde až v situaci, kdy správce poplatku v rámci své vyhledávací nebo kontrolní činnosti posuzuje, zda není dán důvod k vyměření místního poplatku rozhodnutím (tj. podle odstavce 2). Pokud správce poplatku zjistí, že ohlašovací povinnost nebyla splněna, resp. nebyla splněna řádně (tj. způsobem, který neumožňuje poplatek stanovit), je to důvodem pro zánik účinků vyměření podle odstavce 1 a jeho nahrazení vyměření rozhodnutím podle odstavce 2. S ohledem na zásadu vstřícnosti a spolupráce nicméně správce poplatku může poplatkový subjekt nejprve neformálně upozornit na závadný stav spočívající v nesplnění ohlašovací povinnosti a umožnit tak poplatkovému subjektu předmětný nedostatek zhojit. Pokud ke zhojení ze strany poplatkového subjektu dojde ještě před vyměření poplatku rozhodnutím, bude současně splněna i třetí podmínka pro to, aby mohlo být uznáno vyměření v režimu odstavce 1. Správce poplatku tak nebude nucen vydávat rozhodnutí o vyměření poplatku.

Vyměření podle odstavce 1 lze označit jako vyměření latentní, přičemž jeho definitivnost nastane až uplynutím lhůty pro stanovení poplatku ve smyslu § 148 daňového řádu. Splnění jednotlivých podmínek pro to, aby bylo možné hovořit o vyměření podle odstavce 1, je správcem poplatku testováno průběžně. Ke zjištění pochybení (tedy toho, že výše uhrazeného místního poplatku neodpovídá právním předpisem stanovené výši nebo ohlašovací povinnost nebyla řádně splněna) může dojít až s odstupem času v důsledku informací, které správce poplatku získá ze své vyhledávací nebo kontrolní činnosti. Informace o tom, že došlo k pochybení, může vzejít i od samotného poplatkového subjektu, případně od třetí osoby či jiného orgánu veřejné moci.

Rozhodným dnem, ke kterému je místní poplatek podle odstavce 1 vyměřen, je v ideálním případě den splatnosti tohoto poplatku. K tomuto dni je správcem poplatku místní poplatek předepsán na debetní straně osobního poplatkového účtu (ve smyslu § 149 daňového řádu), a to i případně se zpětnou účinností. Místní poplatek může být uhrazen i více platbami, ale rozhodná je až celková výše evidovaná ke dni splatnosti na kreditní straně osobního poplatkového účtu. Teprve ta je podkladem pro vyměření místního poplatku předepsáním do evidence poplatků. Problematická situace může nastat u poplatků s poplatkovým obdobím kalendářní rok, jestliže obec stanoví splatnost poplatku v obecně závazné vyhlášce v jeho průběhu, tj. před uplynutím příslušného kalendářního roku. V případě, že poplatková povinnost nebude trvat po celé poplatkové období (např. dojde k úhynu psa, změně přihlášení v obci, úmrtí poplatníka), bude poplatek, vyměřený předepsáním do evidence poplatků bez vydání rozhodnutí, vyměřen v nesprávné výši a správce poplatku jej bude povinen následně vyměřit rozhodnutím, a to až po uplynutí poplatkového období. Pokud obec hodlá předejít této situaci a nezvyšovat administrativní náročnost, spojenou se stanovením místního poplatku, je nutné, aby v obecně závazné vyhlášce stanovila splatnost poplatku, jehož poplatkovým obdobím je kalendářní rok, až po uplynutí příslušného poplatkového období, za které se poplatek platí. Důvodem je skutečnost, že teprve po uplynutí poplatkového období je celková výše poplatkové povinnosti známa. Situace popsaná v odstavci 1 písm. b) naopak cílí na případy, kdy poplatková povinnost nebyla splněna včas, avšak podaří se ji splnit alespoň dodatečně před tím, než v dané věci vydá správce poplatku rozhodnutí o vyměření místního poplatku. V takovém případě je místní poplatek na debetní straně osobního poplatkového účtu zaevidován ke dni platby a k tomuto dni jej tedy lze považovat za vyměřený (nedojde-li později ke zjištění, že nebyla splněna některá z podmínek nutných pro použití režimu dle odstavce 1). V případě takové pozdní úhrady místního poplatku již není vyloučeno uložení zvýšení poplatku podle § 11c, pokud to správce poplatku považuje s ohledem na okolnosti případu za vhodné a účelné.

Chce-li se poplatkový subjekt dozvědět, v jaké výši byl místní poplatek vyměřen, musí být v této věci aktivní. Předně má poplatkový subjekt možnost žádat podle § 66 a násl. daňového řádu o informace ze svého osobního poplatkového účtu, případně podat žádost o potvrzení o stavu osobního poplatkového účtu podle § 151 daňového řádu. Vyjma uvedených možností se poplatkový subjekt nově podle § 11a může obrátit na správce poplatku s žádostí o vydání rozhodnutí o vyměření místního poplatku.

K odstavci 2:

K vyměření místních poplatků rozhodnutím podle odstavce 2 dochází vždy z moci úřední. Dané ustanovení obsahuje taxativní výčet případů, kdy je správce poplatku povinen přistoupit k vyměření místního poplatku rozhodnutím, kterým je platební výměr nebo hromadný předpisný seznam.

Odstavec 2 písm. a) řeší primárně situaci, kdy místní poplatek není zcela nebo zčásti zaplacen nebo odveden, ačkoli zaplacen či odveden být měl. Jde tedy o nesplnění základní poplatkové povinnosti ze strany poplatkového subjektu. V takovém případě se neuplatní režim podle odstavce 1 a správce poplatku je při zjištění takového stavu (lhostejno jakým postupem) povinen konat a vydat rozhodnutí o vyměření místního poplatku z moci úřední. S ohledem na zásadu vstřícnosti a spolupráce nicméně není vyloučeno, aby správce poplatku na závadný stav spočívající v neuhrazení splatného místního poplatku poplatkový subjekt nejprve neformálně upozornil a umožnil mu daný nedostatek zhojit v režimu podle odstavce 1 písm. b). Tento postup však nevylučuje možnost uložit poplatkovému subjektu zvýšení poplatku podle § 11c, pokud to správce poplatku bude s ohledem na okolnosti případu považovat za vhodné a účelné.

K vyměření místního poplatku rozhodnutím podle odstavce 2 písm. a) dojde rovněž v případě, kdy správce poplatku zjistí, že není splněna zcela nebo zčásti ohlašovací povinnost (není-li tato povinnost obecně závaznou vyhláškou obce podle § 14a odst. 1 vyloučena). Jde o protiprávní jednání poplatkového subjektu, jež spočívá v tom, že se nepřihlásí k poplatkové povinnosti a nesdělí údaje rozhodné pro výši místního poplatku. Povinnost správce poplatku vyměřit místní poplatek rozhodnutím se v tomto případě stanoví proto, jelikož není najisto postaveno, zda poplatkovému subjektu vznikla poplatková povinnost, případně v jaké výši má být místní poplatek zaplacen. Z tohoto důvodu je třeba provést vyměřovací řízení, v rámci kterého se tyto otázky vyjasní.

Nedojde-li do dne vydání rozhodnutí o vyměření místního poplatku ke zhojení výše uvedených nedostatků ze strany poplatkového subjektu, přistoupí správce poplatku k vyměření místního poplatku rozhodnutím, neboť není splněna podmínka pro zjednodušené vyměření podle odstavce 1. Skutečnost, že místní poplatek byl zaplacen nebo odveden ve správné výši, z tohoto pohledu není rozhodující (pouze indikuje splnění povinnosti v rovině platební). Potřeba vydat rozhodnutí totiž vyplývá z toho, že bez řádného splnění ohlašovací povinnosti nemá správce poplatku od poplatkového subjektu k dispozici informace opravňující užití zjednodušeného postupu, kdy se vyměření místního poplatku realizuje pouze jeho předepsáním na debetní straně osobního poplatkového účtu, aniž by zde docházelo k bližšímu odůvodnění takto stanovené výše místního poplatku. Rozhodnutí o vyměření místního poplatku je tak v daném případě nutno odůvodnit, neboť jde o stanovení místního poplatku z moci úřední (srov. § 147 odst. 2 písm. b) daňového řádu). Odůvodnění je nezbytnou (esenciální) náležitostí rozhodnutí, která je zárukou jeho přezkoumatelnosti ze strany nadřízeného orgánu, popřípadě soudu. Správce poplatku se v odůvodnění musí především vypořádat s tím, proč je místní poplatek stanoven v příslušné výši. Zejména v případě, kdy není řádně splněna ohlašovací povinnost, musí správce poplatku své závěry opřít o výstupy z vyhledávací nebo kontrolní činnosti.

Ve vztahu k údajům, které je povinen poplatkový subjekt uvádět v ohlášení poplatku, a to bez ohledu na to, zda je v ohlášení skutečně uvedl, či jej vůbec podal, nese poplatkový subjekt podle § 92 odst. 3 daňového řádu důkazní břemeno. V případě poplatku z pobytu má dále poplatkový subjekt evidenční povinnost podle § 3g či 3h zákona o místních poplatcích. Údaje, které mají být předmětem evidenční povinnosti, je poplatkový subjekt povinen prokázat na základě výzvy podle § 92 odst. 4 daňového řádu. I v tomto případě platí, že výzva založí povinnost prokázat tyto skutečnosti i v případě, kdy není evidenční povinnost řádně plněna a údaje, které mají být evidovány, poplatkový subjekt nezaznamenal či evidenční povinnost vůbec neplnil.

Pokud místní poplatek nelze stanovit v důsledku nesplnění zákonných povinností při dokazování (tedy pokud poplatkový subjekt neunese důkazní břemeno a nepředloží konkrétní důkazní prostředky, ze kterých vyplývají potřebné důkazy), může správce poplatku postupovat podle § 98 daňového řádu a stanovit místní poplatek rozhodnutím podle pomůcek. Stanovení místního poplatku podle pomůcek je náhradním způsobem stanovení místního poplatku, k němuž správce poplatku může přistoupit v případě, kdy poplatkový subjekt neplní své povinnosti natolik, že je vyloučeno vyměření místního poplatku na základě dokazování.

Při stanovení místního poplatku podle pomůcek postupuje správce poplatku podle obecné úpravy daňového řádu, zejména vychází z pomůcek, které má k dispozici z předchozího průběhu poplatkového řízení, tedy z období, kdy se nejprve pokoušel stanovit místní poplatek na základě dokazování, nebo z pomůcek, které získá od samotného poplatkového subjektu, od jiných osob nebo na základě vlastních poznatků. Samotná volba pomůcek pro stanovení místního poplatku je věcí správce poplatku. Správce poplatku je při tom limitován zákonnými podmínkami tohoto způsobu stanovení místního poplatku, přičemž současně dbá o přiměřenost zvolených pomůcek.

Demonstrativní výčet pomůcek stanoví § 98 odst. 3 daňového řádu. Jde například o důkazní prostředky, které nebyly správcem poplatku zpochybněny, podaná vysvětlení, porovnání srovnatelných poplatkových subjektů a jejich poplatkových povinností, nebo o vlastní poznatky správce poplatku získané při správě místního poplatku. Místní poplatek, který je vyměřován podle pomůcek, by měl být podle § 98 odst. 4 daňového řádu stanoven dostatečně spolehlivě, tj. jeho výše by měla co nejvíce odpovídat skutečnosti.

Dále je nutno upozornit na skutečnost, že správce poplatku je při vyměření místního poplatku podle pomůcek povinen podle § 98 odst. 2 daňového řádu přihlídnout také ke zjištěným okolnostem, z nichž vyplývají výhody pro poplatkový subjekt, i když jím nebyly uplatněny. Zmíněnou okolností, z níž vyplývá výhoda pro poplatkový subjekt, bude zpravidla to, že poplatkovému subjektu náleží úleva od poplatku, kterou by byl oprávněn uplatnit v ohlášení.

Skutečnost, že správce poplatku přihlédl ke zjištěným okolnostem, z nichž vyplývají výhody pro poplatkový subjekt, musí být patrná ze spisu.

Poplatkový subjekt má právo být s konstrukcí výše místního poplatku podle pomůcek seznámen tak, aby mohl vznášet proti takovému postupu výhrady. Ze spisu proto musí být seznatelná správní úvaha správce poplatku o tom, zda mohl nějaké výhody zohlednit či nikoliv. Nelze totiž opomíjet skutečnost, že rozhodnutí, kterým správce poplatku vyměří místní poplatek podle pomůcek, musí být přezkoumatelné odvolacím orgánem v případném odvolacím řízení, tj. musí být zřejmé, zda byly dodrženy zákonné podmínky pro použití uvedeného způsobu stanovení místního poplatku.

Další případy, při kterých dochází k vyměření místního poplatku rozhodnutím, jsou uvedeny v odstavci 2 písm. b) a c).

V případě dílčího poplatku za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci, jehož základem je hmotnost nebo objem (§ 10k odst. 1 písm. a) nebo b)) nemůže poplatkový subjekt sám zjistit, v jaké výši má místní poplatek zaplatit či odvést, protože nedisponuje informací o výši základu tohoto místního poplatku. Proto již stávající § 11 odst. 4 předpokládá vyměřování místního poplatku v těchto případech. Návrh v tomto směru nic nemění.

Podle odstavce 2 písm. c) správce poplatku vyměří místní poplatek za vybraná poplatková období v průběhu insolvenčního řízení vedeného proti poplatkovému subjektu, aby bylo možné pohledávky řádně a včas přihlásit do insolvenčního řízení a doložit rozhodnutím o stanovení poplatku. Toto ustanovení se netýká místních poplatků, u nichž poplatkovým obdobím není kalendářní rok (více viz důvodová zpráva k § 11d).

Rozhodnutí o vyměření místního poplatku podle odstavce 2 písm. c) správce poplatku nevydá, nedojde-li k rozdělení poplatkového období podle § 11d odst. 1 z důvodu, že místní poplatek za celý kalendářní rok byl zaplacen nebo odveden ve lhůtě splatnosti, nebo byl zaplacen nebo odveden opožděně do dne, kdy nastávají účinky rozhodnutí o úpadku (srov. důvodovou zprávu k § 11d). Platí však, že správce poplatku místní poplatek za tato poplatková období vyměří v případech, kdy není zaplacen v plné výši za původní poplatkové období v délce kalendářního roku, ale je přesto zcela zaplacen ve vztahu k poplatkovému období podle § 11d odst. 1, k čemuž může dojít v případě částečné úhrady, která sice pokryje část roku do dne, kdy nastávají účinky rozhodnutí o úpadku, ale nepokrývá celý kalendářní rok.

Rozhodnutí o vyměření místního poplatku podle odstavce 2 písm. c) správce poplatku nevydá také v případě, kdy nedojde k rozdělení poplatkového období podle § 11d odst. 3 z důvodu, že místní poplatek za celý kalendářní rok byl zaplacen nebo odveden ve lhůtě splatnosti, nebo byl zaplacen nebo odveden opožděně do konce dne, kdy je insolvenčnímu soudu předložena konečná zpráva podle insolvenčního zákona (srov. též důvodovou zprávu k § 11d). Dále rovněž platí, že se místní poplatek za toto poplatkové období vyměří v případech, kdy není zaplacen v plné výši za původní poplatkové období v délce kalendářního roku, ale je přesto zcela zaplacen ve vztahu k poplatkovému období podle § 11d odst. 4, k čemuž může dojít v případě částečné úhrady, která sice pokryje část roku do konce měsíce, který předchází měsíci, ve kterém je insolvenčnímu soudu předložena konečná zpráva podle insolvenčního zákona, ale nepokrývá celý kalendářní rok.

K odstavci 3:

Odstavec 3 dopadá na případy, kdy správce poplatku zjistí, že místní poplatek stanovený původním rozhodnutím není stanoven ve správné výši. Nedopadá tak na případy, kdy nebylo vyměřeno rozhodnutím, ale došlo pouze k předepsání částky do evidence poplatků v nesprávné výši. Předepsáním místního poplatku v nesprávné výši, nejsou splněny podmínky pro aplikaci odstavce 1, a proto je na místě vyměřit jej rozhodnutím podle odstavce 2 písm. a).

K tomuto zjištění může správce poplatku dojít na základě vlastní vyhledávací či kontrolní činnosti, které může provádět i na základě podnětu jiného orgánu veřejné moci, třetí osoby či v důsledku informací získaných pomocí prostředků mezinárodní spolupráce při správě daní včetně automatické výměny informací (např. o prodejcích činných na digitálních platformách). V duchu základních zásad správy daní se správce poplatku musí zabývat každým hodnověrným podnětem, který je vůči němu učiněn a který má vztah ke správě místního poplatku.

V rozhodnutí o doměření poplatku, které je vydáváno vždy z moci úřední, je třeba uvést důvody, které k doměření vedly. Aplikuje se zde tedy obecná úprava § 147 daňového řádu.

Dále odstavec 3 upravuje podmínky pro opakované doměření místního poplatku, tj. podmínky pro doměření místního poplatku v případě, pokud již v minulosti byl rozhodnutím doměřen (jde tak o třetí a další stanovení poplatku v téže věci). Správce poplatku může opakovaně doměřit poplatek pouze při splnění jedné z následujících podmínek.

Prvním případem, uvedeným v odstavci 3 písm. a), je zjištění nových skutečností nebo důkazů správcem poplatku, které bez zavinění správce poplatku nemohly být v předcházejícím řízení uplatněny, přičemž se musí jednat o takové nové skutečnosti nebo důkazy, které zakládají pochybnosti o správnosti, průkaznosti či úplnosti dosud stanoveného místního poplatku. Místní poplatek lze v tomto případě opakovaně doměřit pouze v rozsahu nově zjištěných skutečností nebo důkazů.

Druhým případem, uvedeným v odstavci 3 písm. b), je úkon poplatkového subjektu vůči správci poplatku, kterým poplatkový subjekt mění své původní ohlášení, pokud nové skutečnosti, které z takové změny vyplývají, nemohly být bez zavinění poplatkového subjektu uplatněny v předcházejícím řízení. Místní poplatek lze v tomto případě opakovaně doměřit pouze v rozsahu poplatkovým subjektem nově uvedených skutečností.

Oba případy jsou srovnatelné s § 85a odst. 1 daňového řádu, který stanoví podmínky pro opakování daňové kontroly, která je v daňovém procesu jednou z podmínek pro vyměření daně z moci úřední.

K odstavci 4:

Odstavec 4 rozvíjí množinu rozhodnutí o stanovení daně podle daňového řádu. V případě vyměření místního poplatku se tak bude vyměřovat platebním výměrem a doměřovat dodatečným platebním výměrem. Nad rámec těchto standardních typů rozhodnutí bude však i nadále zachována možnost využít institutu hromadného předpisného seznamu ve smyslu § 50 daňového řádu. Hromadný předpisný seznam však nebude možné využít v případě doměření místního poplatku.

K bodu 6 (§ 11a až 11d)

K § 11a:

Poplatkovému subjektu se dává možnost využít institut žádosti o vyměření místního poplatku rozhodnutím. Tento institut cílí na situace, kdy je místní poplatek stanoven bez vydání rozhodnutí podle § 11 odst. 1, neboť v těchto případech nemá poplatkový subjekt k dispozici žádné rozhodnutí, proti němuž by mohl brojit opravnými prostředky. Ten, kdo zaplatí nebo odvede místní poplatek, který je vyměřen předepsáním poplatku do evidence poplatků, má možnost vyjevit důvody svého nesouhlasu s výší takového poplatku. Žádost o vyměření místního poplatku rozhodnutím bude podle navrhované úpravy možno nicméně podat i v případě, kdy poplatkový subjekt nechce výši zjednodušeně vyměřeného místního poplatku rozporovat, ale pouze usiluje o získání rozhodnutí, které by výši vyměřeného místního poplatku předepsáním do evidence poplatků osvědčovalo, nebo v případě, kdy s výší místního poplatku vyměřeného předepsáním do evidence poplatků sice nesouhlasí, ale v žádosti neuvede žádné důvody pro její podání a pouze usiluje o získání rozhodnutí, které by mohl napadnout odvoláním.

Pokud poplatkový subjekt vezme žádost o vyměření místního poplatku rozhodnutím zpět, správce poplatku řízení o žádosti zastaví podle § 106 odst. 1 písm. a) daňového řádu. V takovém případě nebude mít podání žádosti za následek uplatnění právní fikce, podle které poplatek nebyl vyměřen, a zůstanou účinky původnímu vyměření poplatku předepsáním do evidence poplatku.

K odstavci 1:

Uvedená právní úprava reaguje především na případy z praxe, kdy poplatník rozporoval skutečnost, že je v postavení poplatkového subjektu, ale z důvodu obavy, aby mu nebyl místní poplatek zvýšen, jej v termínu splatnosti zaplatil. Tím však přišel o možnost vydání rozhodnutí o stanovení místního poplatku, proti kterému by se následně mohl bránit. Tyto situace nastávaly především u zrušeného poplatku za provozovaný výherní hrací přístroj nebo jiné technické herní zařízení povolené Ministerstvem financí podle jiného právního předpisu, ale nelze je zcela vyloučit ani u místních poplatků, které jsou v současné době zavedeny.

Bez ohledu na to, zda byl zaplacen nebo odveden místní poplatek ve správné výši, bude v daném případě vedeno nalézací řízení a správce poplatku bude povinen místní poplatek vyměřit. S ohledem na prekluzivní charakter lhůty pro stanovení poplatku, kterou stanoví § 148 daňového řádu, je třeba poskytnout správci poplatku dostatečný časový prostor pro provedení vyměřovacího řízení a vydání rozhodnutí. Proto musí být žádost poplatkovým subjektem podána ve zmíněné lhůtě pro stanovení poplatku, která je lhůtou prekluzivní.

Správce poplatku po přijetí žádosti o vyměření místního poplatku rozhodnutím postupuje tak, že nejprve ověří splnění formálních požadavků pro projednání předmětné žádosti, tj. primárně posoudí, zda žádost není opožděná a zda je přípustná. Nejprve proto zkoumá, zda žádost byla podána ve lhůtě pro stanovení poplatku. Pokud poplatkový subjekt žádost o vyměření místního poplatku rozhodnutím podá po uplynutí této lhůty, ztrácí nárok na meritorní vyřízení žádosti. Správce poplatku bude v takovém případě nucen řízení zastavit podle § 106 odst. 1 písm. e) daňového řádu, jelikož v řízení nelze pokračovat z důvodů, které stanoví zákon. Proti rozhodnutí o zastavení řízení může poplatkový subjekt uplatnit standardní opravné prostředky.

Samotné podání žádosti o vyměření místního poplatku rozhodnutím nebude mít vliv na běh lhůty pro stanovení poplatku, s výjimkou uvedenou v odstavci 3. Pokud poplatkový subjekt podá žádost ve lhůtě pro stanovení poplatku, v souladu s odstavcem 4 se k dřívějšímu vyměření místního poplatku předepsáním do evidence poplatků nepřihlíží a na poplatek se tak hledí, jako by nebyl vyměřen. Správce poplatku musí poplatkovému subjektu do konce lhůty pro stanovení poplatku poplatek pravomocně vyměřit, pokud by tak neučinil, došlo by k zániku práva daný místní poplatek vyměřit, tedy i zániku práva tento poplatek vybrat a vymáhat.

Druhou formální podmínkou, vůči které se testuje přípustnost podané žádosti, je neexistence vydaného rozhodnutí o vyměření místního poplatku. Právo poplatkového subjektu žádat o vyměření místního poplatku rozhodnutím je dáno pouze, pokud daný místní poplatek dosud nebyl rozhodnutím vyměřen. Žádost není nástrojem, kterým lze usilovat o změnu výše místního poplatku vyměřeného rozhodnutím. K tomu slouží v první řadě řádné opravné prostředky (odvolání proti rozhodnutí o vyměření místního poplatku), případně podnět k doměření místního poplatku adresovaný správci poplatku, který je v duchu zásady oficiality povinen učinit veškeré nezbytné úkony v okamžiku, kdy je zjevné, že místní poplatek nebyl stanoven ve správné výši (viz § 1 odst. 2 a § 8 odst. 1 daňového řádu).

Jsou-li splněny formální požadavky kladené na žádost o vyměření místního poplatku rozhodnutím, přistoupí správce poplatku v souladu s odstavcem 4 k vydání rozhodnutí o vyměření místního poplatku. Pokud správce poplatku z obsahu žádosti zjistí, že jsou v ní uvedeny skutečnosti, které je povinen prověřit, může před vyměření místního poplatku rozhodnutím využít obecný institut postupu k odstranění pochybností podle § 89 a 90 daňového řádu. Není vyloučeno ani provedení místního šetření podle § 80 daňového řádu, nebo provedení daňové kontroly podle § 85 daňového řádu.

Pokud poplatkový subjekt podá opakovanou žádost v době, kdy o první žádosti dosud nebylo rozhodnuto, uplatní se obecná úprava podle § 73 odst. 4 daňového řádu. Na další žádost se tak hledí jako na doplnění žádosti původní. V případě, že poplatkový subjekt vezme žádost o vyměření poplatku před vydáním rozhodnutí zpět, vyměření poplatku předepsáním do evidence poplatků zůstává zachováno.

Při vyměření místního poplatku na žádost se v plné míře uplatní § 11 odst. 4 zákona o místních poplatcích ve spojení s § 147 odst. 1 daňového řádu. Správce poplatku může místní poplatek vyměřit platebním výměrem nebo hromadným předpisným seznamem. Správce poplatku přistupuje k vyměření místního poplatku hromadným předpisným seznamem tehdy, je-li třeba vyměřit místní poplatek většímu počtu poplatkových subjektů, což zřejmě v praxi nastane výjimečně.

K odstavci 2:

Podá-li poplatkový subjekt žádost o vyměření místního poplatku rozhodnutím v případě, kdy tento poplatek je již dříve vydaným rozhodnutím vyměřen, správce poplatku řízení o takové žádosti zastaví podle § 106 odst. 1 písm. b) daňového řádu, neboť zmíněná žádost v takovém případě není přípustná. Správce poplatku se však musí obsahem žádosti přesto zabývat ve smyslu § 8 odst. 1 daňového řádu a případně ji v souladu s § 8 odst. 3 daňového řádu posoudit jako podnět k doměření místního poplatku.

K odstavci 3:

Podání žádosti o vyměření poplatku rozhodnutím má ve vztahu ke lhůtě pro stanovení poplatku stejné účinky, jako podání dodatečného daňového tvrzení podle obecné úpravy v daňovém řádu.

Obdobně jako podle § 148 odst. 2 tak v případě podání žádosti o vyměření poplatku rozhodnutím v posledních dvanácti měsících před uplynutím dosavadní lhůty pro stanovení poplatku dojde k prodloužení lhůty pro stanovení poplatku o jeden rok, důvodem je zajistit správci poplatku dostatek času poplatek vyměřit.

Zároveň platí, že nemůže dojít v souladu s § 148 odst. 5 daňového řádu k prodloužení lhůty pro stanovení poplatku nad maximální délku 10 let.

K odstavci 4:

Podání žádosti má za následek zánik dřívějšího vyměření poplatku předepsáním do evidence poplatků, a to ze zákona, není tedy třeba dalšího úkonu správce poplatku, který by tento zánik potvrdil. Zmíněné následky však má pouze žádost podaná ve lhůtě pro stanovení poplatku, která je přípustná podle odstavce 2.

Podá-li poplatkový subjekt žádost o vyměření místního poplatku rozhodnutím opožděně, tj. po uplynutí lhůty pro stanovení poplatku, správce poplatku řízení o této žádosti podle § 106 odst. 1 písm. e) daňového řádu rozhodnutím zastaví, neboť v řízení nelze pokračovat z důvodů, které stanoví zákon (poplatek již není možné stanovit). Poplatek v takovém případě zůstává vyměřen původním předepsáním do evidence poplatků.

Včasné podání přípustné žádosti může mít za následek vznik přeplatku. Pokud poplatkový subjekt požádá o vrácení přeplatku před pravomocným vyměřením poplatku, uplatní se postup podle § 155 odst. 3 daňového řádu, podle kterého se žádosti o vrácení, použití nebo převod vratitelného přeplatku nevyhoví, existuje-li odůvodněný předpoklad, že do jednoho měsíce ode dne, kdy má být vratitelný přeplatek vrácen, použit nebo převeden, dojde ke vzniku povinnosti uhradit místní poplatek na stejném osobním poplatkovém účtu, nebo

vznikl-li tento vratitelný přeplatek v důsledku uhrazení místního poplatku, který dosud nebyl pravomocně stanoven nebo u kterého dosud neuplynula náhradní lhůta splatnosti.

Nebude-li řízení o žádosti o vyměření místního poplatku rozhodnutím podle § 106 odst. 1 písm. e) daňového řádu zastaveno, vydá správce poplatku rozhodnutí o vyměření místního poplatku. Rozhodnutím o vyměření místního poplatku se podle § 11 odst. 4 ve spojení s § 147 odst. 1 daňového řádu rozumí platební výměr nebo hromadný předpisný seznam. Vyměřit místní poplatek hromadným předpisným seznamem může správce poplatku v daném případě tehdy, podá-li žádost o vyměření poplatku rozhodnutím v dané době více poplatkových subjektů současně.

Rozhodnutí o vyměření místního poplatku musí správce poplatku náležitě odůvodnit v souladu s požadavky daňového řádu.

K odstavci 5:

Pokud již byl místní poplatek dříve stanoven rozhodnutím, a to z libovolného důvodu, není již podle odstavce 2 žádost o vyměření poplatku rozhodnutím přípustná. Podání takové žádosti ani nemá za následek prodloužení lhůty pro stanovení poplatku podle odstavce 3, ani nevede k novému vyměření poplatku podle odstavce 4.

K § 11b:

K odstavci 1:

Zavádí se pojem poplatkový subjekt jako společné označení jak pro poplatníka, tak i pro plátce poplatku. V případě místních poplatků bez zákonem zavedené procesní role plátce poplatku je poplatkovým subjektem poplatník. U místních poplatků, kde procesní role plátce poplatku je zákonem zavedena, je poplatkovým subjektem plátce poplatku.

Pokud u poplatku za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci výjimečně plátce poplatku není (např. proto, že poplatník splývá s plátcem poplatku), je poplatkovým subjektem poplatník.

S ohledem na uvedenou konstrukci platí, že v souvislosti s jednou poplatkovou povinností je určen vždy pouze jeden poplatkový subjekt, a sice ten, který má povinnosti vůči správci poplatku. V kontextu § 11, 11a, 11c, 11d, 14a tak nemůže nastat pochybnost o tom, kdo je nositelem práva či povinnosti podle daného ustanovení.

Zavedením sjednocujícího pojmu pro poplatníka a plátce poplatku není dotčena skutečnost, že poplatník je i nadále poplatkovým subjektem ve smyslu daňového řádu. Pro účely daňového řádu jsou tak poplatkovým subjektem oba, jak poplatník, tak plátce poplatku. V případě, kdy procesní postavení poplatníka místního poplatku přejde podle § 12 na zákonného zástupce nebo opatrovníka poplatníka, který je nezletilý a nenabyl plné svéprávnosti nebo který je ke dni splatnosti omezen ve svéprávnosti a byl mu jmenován opatrovník spravující jeho jmění, bude poplatkovým subjektem ve smyslu odstavce 1 tento zákonný zástupce nebo opatrovník.

K odstavci 2:

Odstavec 2 stanoví speciálně vůči daňovému řádu lhůtu splatnosti místního poplatku, který byl správcem poplatku vyměřen rozhodnutím.

Cílem tohoto ustanovení je odstranění nesouladu mezi stanovením náhradní lhůty splatnosti podle § 139 odst. 3 daňového řádu a odkladným účinkem opravného prostředku. Dle dosavadní právní úpravy nemělo odvolání odkladný účinek, nicméně lhůta k plnění byla stanovena až po nabytí právní moci rozhodnutí, tím byl ve skutečnosti rozhodnutí odkladný účinek přiznán.

Místní poplatek, který byl stanoven rozhodnutím správce poplatku, je splatný ve lhůtě 30 dnů ode dne oznámení tohoto rozhodnutí. Uvedená lhůta je náhradní lhůtou splatnosti, nejde-li o poplatek za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci, u něhož obec zvolila v obecně závazné vyhlášce dílčí základ poplatku podle § 10k odst. 1 písm. a) nebo b), při jehož vyměření je stanovována první splatnost předmětného místního poplatku. Pojem „náhradní lhůta splatnosti“ je zde použit podobně jako v obecné úpravě daňového řádu z toho důvodu, aby bylo zřejmé, že vydáním rozhodnutí o stanovení místního poplatku není zpětně měněn původní den splatnosti tohoto poplatku. Pro eventuální uplatnění sankce v podobě zvýšení poplatku podle § 11c je tak nadále rozhodné prodlení, které nastalo od původního dne splatnosti. Na rozdíl od obecné úpravy daňového řádu je splatnost místního poplatku stanoveného rozhodnutím vázána na oznámení tohoto rozhodnutí, nikoliv na právní moc. To znamená, že případné odvolání nemá podle § 109 odst. 5 daňového řádu odkladný účinek a povinnost uhradit stanovený místní poplatek je tak dána bez ohledu na případné odvolací řízení.

K odstavci 3:

Místní poplatek může být správcem poplatku vyměřen rozhodnutím také na žádost přede dnem splatnosti určeného obcí v obecně závazné vyhlášce, vždy však nejdříve po uplynutí poplatkového období. V takovém případě je místní poplatek splatný v den stanovený obecně závaznou vyhláškou.

K odstavci 4:

V odstavci 4 je stanoveno speciální pravidlo ohledně počátku běhu lhůty pro stanovení poplatku, která se ve zbytku řídí obecnou úpravou § 148 daňového řádu. Navrhovaná právní úprava směřuje k jasnějšímu normativnímu uchopení počátku běhu lhůty pro vyměření všech místních poplatků, u nichž je poplatkovým obdobím kalendářní rok. V současné době jde o místní poplatek ze psů a oba místní poplatky za komunální odpad. Počátek běhu lhůty pro vyměření těchto poplatků je nově určen vždy prvním dnem, který bezprostředně následuje po uplynutí daného poplatkového období, nikoliv dnem splatnosti poplatku, jako tomu bylo v dosavadní právní úpravě. Jedná se o speciální právní úpravu vůči § 148 odst. 1 daňového řádu, podle kterého je počátek běhu lhůty pro stanovení poplatku určen dnem, ve kterém se poplatek stal splatným. Právní úprava reaguje zejména na situace z praxe, kdy obce v obecně závazné vyhlášce stanovují splatnost místního poplatku v průběhu poplatkového období, kdy není známa celková výše poplatkové povinnosti, avšak lhůta pro stanovení daně se již rozběhla.

Počátek běhu lhůty pro stanovení poplatku je konzistentní s obecnou úpravou lhůty pro stanovení daně. V případě obecné úpravy je prvním dnem lhůty pro stanovení daně ten den, v němž uplynula lhůta pro podání daňového přiznání. Tím je obecně poslední den lhůty pro podání přiznání, nikoliv až den následující (srov. např. bod 33 rozsudku Nejvyššího správního soudu čj. 9 Afs 81/2020-40), přičemž tato lhůta standardně podle § 136 odst. 1 daňového řádu ve spojení § 33 odst. 1 daňového řádu skončí v den, který následuje o délku lhůty a jeden den později, než poslední den zdaňovacího období (např. zdaňovací období 2024 skončí 31. prosince 2024, lhůta pro podání daňového přiznání v délce 3 měsíců skončí 1. dubna 2025 [1 den + 3 měsíce] a lhůta pro stanovení daně skončí v duchu rozsudku Nejvyššího správního soudu čj. 9 Afs 168/2019-38 standardně 1. dubna 2028).

Je proto konzistentní, aby v případě místního poplatku pro poplatkové období např. 2024, jehož poslední den nastane 31. prosince 2024, lhůta pro stanovení poplatku počala běžet také až o jeden den později, tedy až dne 1. ledna 2025, s tím, že skončí již 1. ledna 2028 (nedojde-li k procesní situaci, která konec lhůty posune).

V případě podle § 11d by pak za situace, kdy by rozhodnutí o úpadku mělo účinky např. ke dni 8. dubna 2024, skončilo poplatkové období k 30. dubnu 2024, první den lhůty pro stanovení poplatku by nastal dne 1. května 2024 a lhůta pro stanovení poplatku by skončila dne 1. května 2027.

Navrhovaná právní úprava dále sjednocuje lhůtu pro plnění poplatkové povinnosti stanovené rozhodnutím správce poplatku tak, aby nedocházelo oproti stávající právní úpravě k rozdílnému režimu mezi poplatkem za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci se základem dílčího poplatku podle § 10k odst. 1 písm. a) nebo b) a ostatními místními poplatky.

Pro vyloučení pochyb se uvádí, že pojem „poplatek, jehož poplatkovým obdobím je kalendářní rok“ odkazuje vždy na poplatek ze psů a poplatky za komunální odpad, a to bez ohledu na to, že v případě insolvenčního řízení může nastat situace, kdy je poplatkové období kratší (srov. § 11d).

K § 11c:

K odstavci 1:

Institut zvýšení poplatku představuje tradiční zjednodušenou sankci z kategorie zvláštních sankcí za porušení finančního práva, kterým je v daném případě pozdní úhrada místního poplatku nebo jeho části. Nastupuje namísto penále a úroku z prodlení podle daňového řádu. Jde o samostatné příslušenství místního poplatku, které sleduje osud tohoto poplatku.

Konstrukce stanovení zvýšení poplatku se neliší od současné, která na rozdíl od obecné úpravy v daňovém řádu dává správci poplatku diskreční pravomoc nejen ohledně výše sankce, ale též ohledně toho, zda k jejímu uložení přistoupí.

Přes skutečnost, že zákon nestanoví, zda a kdy bude zvýšení poplatku uloženo, uplatní se v rámci diskreční pravomoci základní zásady správy poplatků podle daňového řádu a analogicky též základní zásady správního trestání. Klíčové je zejména hledisko proporcionality výsledného řešení.

Zákon stanoví meze pro výši, ve které lze zvýšení poplatku uložit. Zvýšení poplatku může dosáhnout až dvojnásobku částky poplatku, s jehož úhradou je poplatkový subjekt v prodlení. Platební povinnost poplatkového subjektu tak může v krajním případě dosáhnout hodnoty „trojnásobku“ samotného poplatku, neboť první třetinu platební povinnosti v takovém případě tvoří neuhrazená výše místního poplatku (jistina) a zbývající dvě třetiny platební povinnosti tvoří uložené příslušenství (zvýšení poplatku o dvojnásobek). Při stanovení výše zvýšení poplatku je žádoucí, aby správce poplatku zhodnotil nejen skutečnost, zda byl místní poplatek zaplacen včas a ve správné výši, ale také další skutečnosti, a to především délku prodlení nebo opakování protiprávního jednání poplatkového subjektu spočívajícího v neplnění poplatkové povinnosti.

Zvýšení poplatku je příslušenstvím místního poplatku. Pro jeho výpočet je proto rozhodná výše stanoveného místního poplatku, resp. částka poplatku, která nebyla uhrazena ve lhůtě jeho splatnosti. Jakákoliv změna výše místního poplatku, ať již v důsledku jeho doměření v rámci nalézacího řízení, nebo například v odvolacím řízení, kdy je odvolacím orgánem zcela či zčásti vyhověno odvolání poplatkového subjektu, způsobí změnu původně stanoveného zvýšení poplatku, neboť platí, že zvýšení poplatku sleduje jeho osud.

K odstavci 2:

Pokud poplatkový subjekt zaplatí nebo odvede místní poplatek sice ve správné výši, ale po dni jeho splatnosti (tj. opožděně), a správcem poplatku dosud nebylo vydáno rozhodnutí o vyměření poplatku z tohoto titulu, má správce poplatku možnost stanovit zvýšení poplatku

ve lhůtě do 1 roku ode dne pozdní úhrady místního poplatku. Zvýšení poplatku však nelze stanovit, pokud již uplynula lhůta pro stanovení místního poplatku. Toto ustanovení má za cíl posílení právní jistoty poplatkového subjektu ohledně možného stanovení zvýšení poplatku. Poplatkový subjekt nebude vystaven obavám, že mu zvýšení poplatku bude uloženo kdykoliv v průběhu lhůty pro stanovení poplatku, která činí nejméně 3 roky, ale která může být ze zákonem předvídaných důvodů postupně prodloužena až na 10 let.

K odstavci 3:

Zjistí-li správce poplatku, že místní poplatek nebyl zaplacen či odveden ve správné výši, doměří podle § 11 odst. 3 místní poplatek (na vyšší, nebo nižší částku) rozhodnutím, kterým je dodatečný platební výměr. Doměřením místního poplatku dochází ke změně základu rozhodného pro zvýšení poplatku podle odstavce 1. Správce poplatku pak může přistoupit k úpravě výše příslušenství poplatku, a to například tak, aby respektovalo původní poměr mezi výší základu a výší příslušenství. Z povahy věci bude změna výše tohoto příslušenství poplatku obligatorní tehdy, pokud by došlo ke snížení stanoveného místního poplatku a dosavadní zvýšení poplatku by tak překročilo maximálně dvojnásobek rozdílu mezi částkou, která má být uhrazena, a částkou uhrazenou do původního dne splatnosti místního poplatku.

K odstavci 4:

Zvýšení poplatku se stanoví samostatným rozhodnutím označeným jako platební výměr, případně lze využít hromadný předpisný seznam, týká-li se zvýšení poplatku více poplatkových subjektů. Současné vydání rozhodnutí o stanovení místního poplatku a rozhodnutí o zvýšení poplatku není vyloučeno. S ohledem na zásadu procesní ekonomie nelze vyloučit ani vydání jednoho rozhodnutí obsahujícího dva samostatné výroky, tj. jak výrok o stanovení místního poplatku, tak i výrok o zvýšení poplatku.

K odstavci 5:

Splatnost zvýšení poplatku je nastavena obdobně jako splatnost samotného místního poplatku. Je vázána na oznámení rozhodnutí o zvýšení poplatku, nikoliv na právní moc tohoto rozhodnutí. Případné odvolání tak nemá podle § 109 odst. 5 daňového řádu odkladný účinek, což znamená, že poplatkovému subjektu vzniká povinnost uhradit zvýšení poplatku bez ohledu na případné odvolací řízení.

K odstavci 6:

Dochází k zachování konceptu stávající právní úpravy, která vylučuje uplatnění penále a veškerých úroků, upravených daňovým řádem. Mezi tyto úroky patří nejen úroky hrazené daňovým subjektem (úrok z prodlení či úrok z posečkané částky), ale též úroky hrazené správcem daně ve smyslu § 251c daňového řádu. Důvodem je nejen potřeba zachovat maximální jednoduchost správy místních poplatků, ale i skutečnost, že výše většiny místních poplatků je natolik nízká, že by úroky velmi často nedosáhly potřebné minimální výše 1 000 Kč podle § 251a odst. 2 daňového řádu. Vznikne-li poplatkovému subjektu jednáním správce poplatku škoda, uplatní se obecný režim náhrady škody podle zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů. Dále platí, že v souvislosti se správou místních poplatků nelze z povahy věci uložit pokutu za opožděné tvrzení daně podle § 250 daňového řádu, protože poplatkový subjekt nemá povinnost podávat poplatkové tvrzení, a tedy není nutné tuto pokutu explicitně vylučovat. Ostatní pokuty lze uložit již podle stávající právní úpravy.

K § 11d:

K odstavci 1:

Navrhuje se speciálně upravit poplatkové období u místních poplatků, jejichž poplatkovým obdobím je kalendářní rok (poplatek ze psů a poplatky za komunální odpad), pokud byl zjištěn úpadek poplatkového subjektu, který má povinnost poplatek zaplatit nebo odvést.

Zákon o místních poplatcích neobsahuje vlastní právní úpravu správy místních poplatků, je-li proti poplatkovému subjektu vedeno insolvenční řízení. Obecnou právní úpravu § 244 a 245 daňového řádu však nelze použít v plném rozsahu, neboť přiléhá na vztah mezi účinky úpadku a povinností podat daňové tvrzení, tj. výhradně na ta daňová řízení a postupy, které se váží k povinnosti dotčených osob podat daňová tvrzení za uplynulou část zdaňovacího období. Jelikož u místních poplatků poplatkový subjekt poplatkové tvrzení nepodává, není pro účely místních poplatků jasné definováno, jak mají poplatkový subjekt a správce poplatku postupovat v případě pohledávek, u nichž je poplatkovým obdobím kalendářní rok, avšak účinky úpadku nastanou v průběhu poplatkového období. Protože se místní poplatky zásadně nevyměřují za část poplatkového období, nemá správce poplatku podle stávající úpravy k dispozici jasný podklad pro přihlášení pohledávky pouze za část poplatkového období, která uplynula do dne předcházejícího dni, v němž nastávají účinky rozhodnutí o úpadku.

Obecně platí, že pro určení charakteru pohledávky, tj. zda jde o pohledávku, kterou je v insolvenčním řízení nutno uplatnit přihláškou, nebo zda jde o pohledávku za majetkovou podstatou, je rozhodující, zda poplatkové povinnosti, v jejichž důsledku vznikla pohledávka, vznikly přede dnem, v němž nastávají účinky rozhodnutí o úpadku, nebo zda vznikly od tohoto dne (srov. § 242 odst. 1 daňového řádu). K tomu více v důvodové zprávě k odstavci 2.

Tato speciální právní úprava pro rozdělení poplatkového období se nepoužije v případě, že jsou splněny podmínky pro předepsání místního poplatku podle § 11 odst. 1, tedy v případě, že byl místní poplatek zaplacen nebo odveden v plné výši za celé poplatkové období v délce kalendářního roku, ať již ve lhůtě splatnosti, nebo opožděně, avšak nejpozději do dne, v němž nastávají účinky rozhodnutí o úpadku (včetně tohoto dne), a byla splněna případná ohlašovací povinnost.

K rozdělení poplatkového období podle odstavců 1 a 3 tak dojde zejména v případech, kdy splatnost místního poplatku nastává přede dnem, v němž nastávají účinky rozhodnutí o úpadku, a poplatkový subjekt nezaplatí nebo neodvede místní poplatek v plné výši za poplatkové období v délce celého kalendářního roku. K rozdělení dojde také v případech, kdy den splatnosti místního poplatku nastane až po dni, kdy nastávají účinky rozhodnutí o úpadku (buď později v daném poplatkovém období, nebo až po jeho uplynutí).

Poplatek za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci, jehož základem je hmotnost nebo objem, by při zachování stávajícího stavu správce poplatku nebyl zpravidla schopen ve stanovené lhůtě do insolvenčního řízení přihlásit. U těchto místních poplatků je jejich správná výše známa teprve po uplynutí kalendářního roku, kdy ji správce poplatku vyměří poplatkovému subjektu, přičemž vyměření místního poplatku za část poplatkového období stávající právní úprava nepřipouští. Předkládané řešení pro tyto případy umožňuje nastavit srozumitelný a snadno spravovatelný režim.

Pokud místní poplatek není zaplacen nebo odveden ve lhůtě splatnosti a ani opožděně do dne, v němž nastávají účinky rozhodnutí o úpadku, navrhuje se rozdělit poplatkové období tak, že původní poplatkové období skončí posledním dnem kalendářního měsíce, v němž nastávají účinky rozhodnutí o úpadku poplatkového subjektu. Zbývající část kalendářního roku bude samostatným poplatkovým obdobím. Nastanou-li účinky

rozhodnutí o úpadku v posledním kalendářním měsíci daného roku, je poplatkové období končící posledním dnem kalendářního měsíce, v němž nastávají účinky rozhodnutí o úpadku poplatkového subjektu, totožné s běžným poplatkovým obdobím, kterým je kalendářní rok. Následující poplatkové období, tj. období od prvního dne měsíce následujícího po měsíci, v němž nastávají účinky rozhodnutí o úpadku, v takovém případě započne prvním dnem nového kalendářního roku.

V důsledku uvedených změn bude moci správce poplatku za poplatkové období končící posledním dnem kalendářního měsíce, v němž nastávají účinky rozhodnutí o úpadku poplatkového subjektu, vyměřit místní poplatek rozhodnutím a pohledávku přihlásit do insolvenčního řízení. Zároveň bude najisto postaveno, že pohledávka, která vznikne v následujícím poplatkovém období, bude pohledávkou za majetkovou podstatou.

Za poplatkové období podle odstavce 1 se místní poplatek vždy vyměřuje rozhodnutím (srov. § 11 odst. 2 písm. c)), ve kterém je stanovena náhradní lhůta splatnosti podle § 11b odst. 2. Zvýšení poplatku podle § 11c se i nadále posuzuje ve vazbě na lhůtu splatnosti stanovenou v obecně závazné vyhlášce, nikoli ve vazbě na náhradní lhůtu splatnosti stanovenou v rozhodnutí.

Lhůta pro stanovení poplatku pro toto poplatkové období začne podle § 11b odst. 4 běžet prvním dnem kalendářního měsíce, který bezprostředně následuje po uplynutí daného poplatkového období. Je tomu tak přesto, že toto poplatkové období je samo o sobě kratší než kalendářní rok, protože jde stále o místní poplatek, jehož standardním poplatkovým obdobím je kalendářní rok.

K odstavci 2:

Z hlediska právní jistoty se navrhuje jednoznačné určení konce poplatkového období začínajícího prvním dnem kalendářního měsíce následujícího po kalendářním měsíci, v němž nastávají účinky rozhodnutí o úpadku poplatkového subjektu, pokud dojde k rozdělení původního poplatkového období podle odstavce 1. **Poplatkové období podle odstavce 2 skončí zpravidla posledním dnem daného kalendářního roku.**

Z důvodu přehlednosti právní úpravy se v ustanovení neopakují podmínky uvedené v odstavci 1, protože odstavec 2 systematicky navazuje na odstavec 1 a je bez něj z povahy věci neaplikovatelný.

Nastanou-li účinky rozhodnutí o úpadku v prosinci, tedy v posledním kalendářním měsíci daného roku, odstavec 2 se z povahy věci také neuplatní, protože by v jeho důsledku vzniklo poplatkové období s nulovou délkou. Po poplatkovém období podle odstavce 1 by v takovém případě následovalo standardní poplatkové období trvající po celý následující kalendářní rok.

Pro splatnost poplatku za poplatkové období podle odstavce 2 a související lhůtu pro stanovení poplatku platí to, co je výše uvedeno u odstavce 1.

K odstavcům 3 a 4:

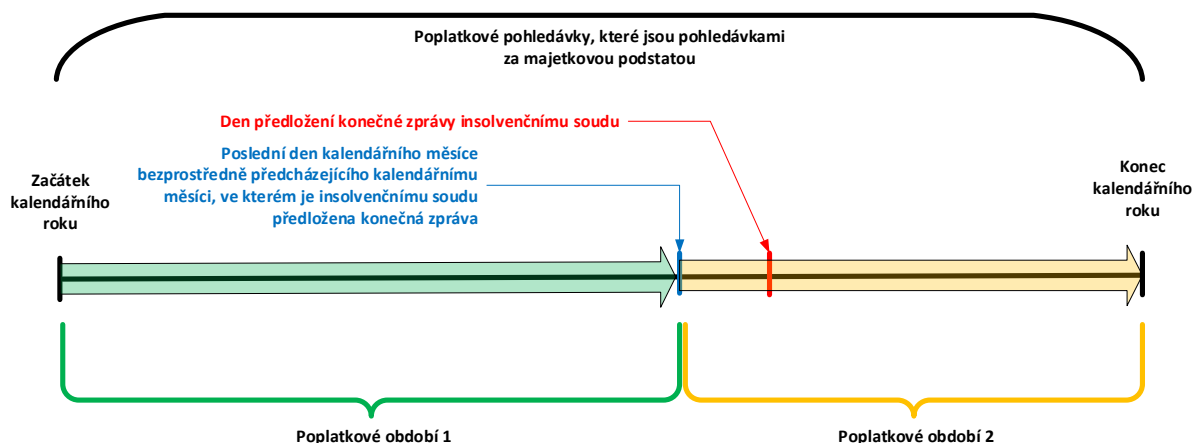
Konečnou zprávu předkládá insolvenčnímu soudu insolvenční správce v závěru zpeněžení majetkové podstaty zejména v případě, že způsobem řešení úpadku je konkurs. Tato zpráva poskytuje informace o činnosti insolvenčního správce, a dále obsahuje mj. finanční výsledky této činnosti. Závěrem konečné zprávy je vyčíslení částky, která má být rozdělena mezi konkrétní věřitele podle jejich podílů na této částce. S ohledem na úlohu konečné zprávy v insolvenčním řízení se navrhuje i v tomto případě rozdělit poplatkové období v souvislosti s jejím předložením.

Na rozdíl od odstavce 1 se však poplatkové období dělí k počátku měsíce, ve kterém je konečná zpráva předložena soudu, aby měl správce poplatku více času na vyměření místního poplatku a výsledek vyměřovacího řízení mohl být promítnut v insolvenčním řízení.

Zbývající část kalendářního roku je pak samostatným poplatkovým obdobím.

Tato speciální právní úprava pro rozdělení poplatkového období se nepoužije v případě, že místní poplatek byl zaplacen nebo odveden ve lhůtě splatnosti, nebo pokud byl zaplacen opožděně, avšak nejpozději do dne předložení konečné zprávy insolvenčnímu soudu (včetně tohoto dne).

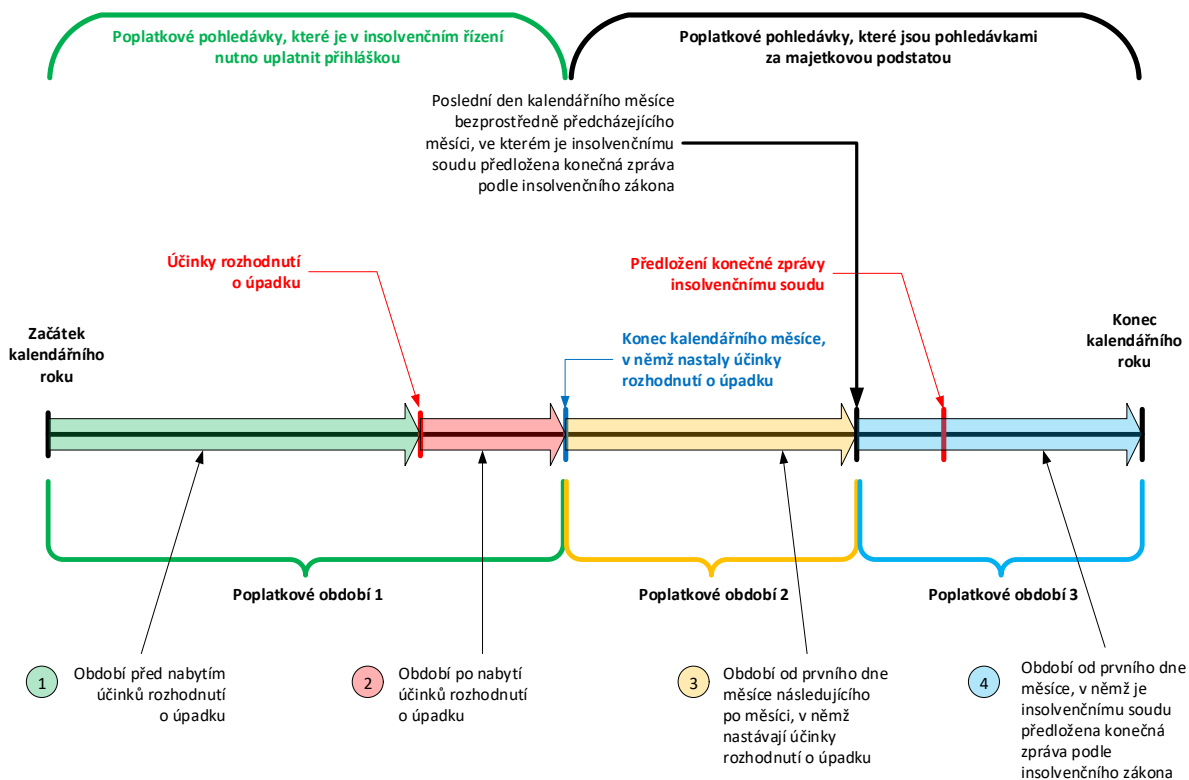
Obdobně jako v případě odstavce 2 se z důvodu přehlednosti právní úpravy v odstavci 4 neopakují podmínky uvedené v odstavci 3, protože na něj odstavec 4 systematicky navazuje a je bez něj z povahy věci neaplikovatelný.

Obrázek 2: Rozdělení poplatkového období v případě předložení konečné zprávy insolvenčnímu soudu.

Pokud by výjimečně byla konečná zpráva předložena ve stejném roce, ve kterém nastávají účinky rozhodnutí o úpadku, vznikla by v daném kalendářním roce tři poplatková období:

- poplatkové období podle odstavce 1,
- poplatkové období podle odstavce 3, resp. 4, a
- poplatkové období podle odstavce 5.

Obrázek 3: Poplatková období v případě, kdy v jednom roce jak nastanou účinky rozhodnutí o úpadku, tak je předložena konečná zpráva insolvenčnímu soudu.

Pokud bude konečná zpráva předložena v lednu, tedy v prvním kalendářním měsíci daného roku, odstavce 3 a 4 se z povahy věci neuplatní, protože by v jejich důsledku mělo dojít k rozdělení poplatkového období na období v nulové délce (před lednem) a na poplatkové období zahrnující celý kalendářní rok.

Pro splatnost místního poplatku za poplatková období podle odstavců 3 a 4 a související lhůtu pro stanovení místního poplatku platí to, co je výše uvedeno u odstavce 1.

K odstavci 5:

Zvláštní úprava o poplatkovém období v insolvenčním řízení má smysl pouze v kontextu místních poplatků, které nejsou jednorázové. Proto se stanoví použitelnost odstavců 1 až 4 pouze pro poplatky, jejichž poplatkovým obdobím je kalendářní rok. Jde tedy o místní poplatek ze psů a o oba místní poplatky za komunální odpad.

K bodu 7 (§ 12 odst. 2)

V návaznosti na nový § 11 odst. 3 se navrhuje postavit najisto, že v důsledku přechodu poplatkové povinnosti lze jak zákonnému zástupci, tak opatrovníkovi místní poplatek jak vyměřit, tak i doměřit (souhrnně tedy stanovit).

K bodu 8 (§ 12 odst. 2)

Zákonný zástupce nebo opatrovník nastupuje podle § 12 odst. 1 do procesního postavení, které měl poplatník, a to jak v rovině nalézací, tak v rovině platební. Pokud dojde k vyměření poplatku, např. podle § 11 odst. 2 písm. b) nezletilému poplatníkovi nebo poplatníkovi, který je omezen ve svéprávnosti, právní moc těchto rozhodnutí není na překážku stanovení poplatkové povinnosti zákonnému zástupci, resp. opatrovníkovi, pokud došlo k prodlení s placením poplatku.

K bodu 9 (§ 14 odst. 2 písm. c))

S ohledem na skutečnost, že se v § 11b odst. 2 výslovně stanoví splatnost poplatku vyměřovaného za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci, u něhož obec zvolila v obecně závazné vyhlášce dílčí základ podle § 10k odst. 1 písm. a) nebo b), nelze den této splatnosti stanovit jiným způsobem v obecně závazné vyhlášce, kterou se poplatek zavádí.

K bodu 10 (§ 14a odst. 1)

Legislativně-technická úprava navazující na zavedení pojmu „poplatkový subjekt“ v § 11b odst. 1.

K bodu 11 (§ 14a odst. 2 úvodní část ustanovení)

Legislativně-technická úprava navazující na zavedení pojmu „poplatkový subjekt“ v § 11b odst. 1.

K bodu 12 (§ 14a odst. 2 písm. b))

Legislativně-technická úprava navazující na zavedení pojmu „poplatkový subjekt“ v § 11b odst. 1.

K bodu 13 (§ 14a odst. 3)

Legislativně-technická úprava navazující na zavedení pojmu „poplatkový subjekt“ v § 11b odst. 1.

K bodu 14 (§ 14a odst. 4)

Legislativně-technická úprava navazující na zavedení pojmu „poplatkový subjekt“ v § 11b odst. 1.

K bodu 15 (§ 14a odst. 6)

Legislativně-technická úprava navazující na zavedení pojmu „poplatkový subjekt“ v § 11b odst. 1.

K čl. II

Navrhuje se uplatnit novou právní úpravu, a to jak hmotněprávní, tak procesně-právní, až pro poplatkové povinnosti, které vzniknou ode dne účinnosti nové právní úpravy. Pro stávající poplatkové povinnosti se proto použije dosavadní znění zákona o místních poplatcích.

K čl. III

Účinnost návrhu se stanoví s ohledem na jednotná data účinnosti právních předpisů a s ohledem na to, že u místních poplatků, jejichž poplatkovým obdobím je kalendářní rok, začíná poplatkové období zásadně k 1. lednu. Současně se navrhuje poskytnout obecním úřadům v roli správců poplatku dostatečný čas pro adaptaci na novou právní úpravu stanovování místních poplatků.

V Praze dne 7. září 2022

Předseda vlády:

prof. PhDr. Petr Fiala, Ph.D., LL.M., v. r.

Ministr financí:

Ing. Zbyněk Stanjura v. r.